

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

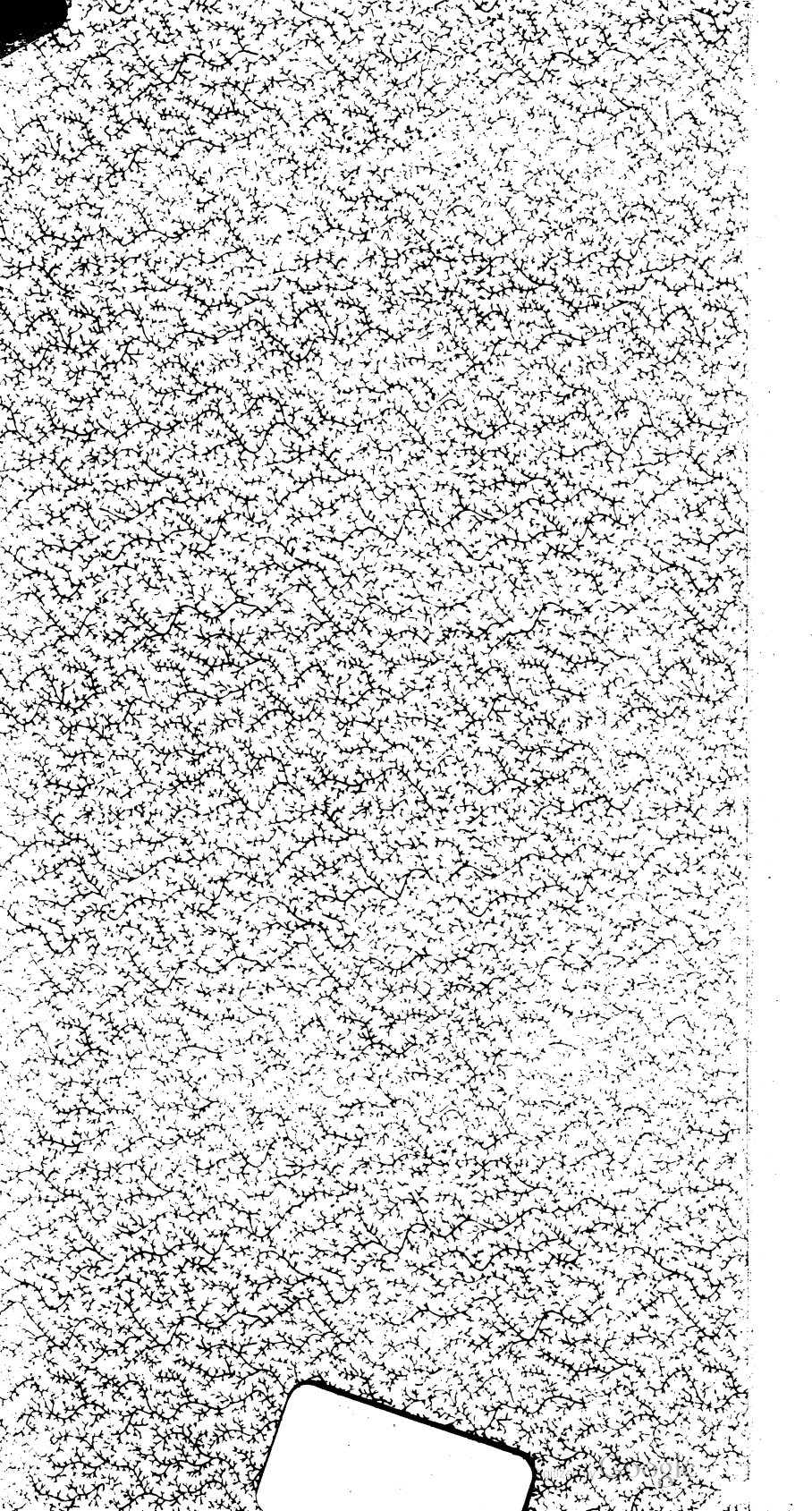
- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

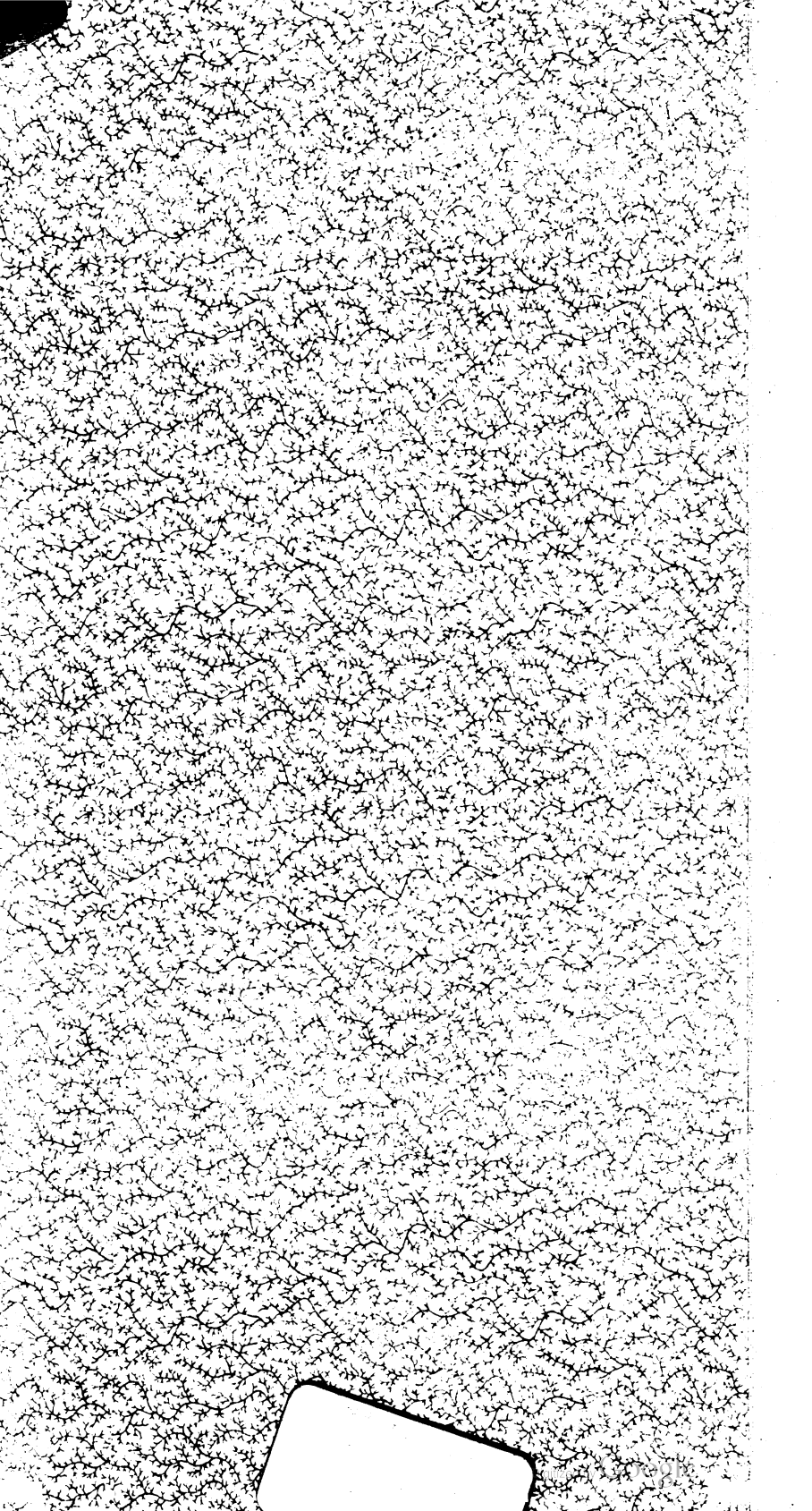
LIBRARIES

4787 3

Hoekstra

KBR XX

Hoekstra

KBR

DAGVERHAAL

VAN HET VERONGELUKKEN VAN

HET GALJOOTSCHIP,

HARLINGEN,

IN

STRAAT-DAVIDS.

De Tocht van de Equipage met sloepen over en langs het ijs, en overwintering van dezelve in het Noordelijk gedeelte van GROENLAND.

DOOR

DEN KOMMANDEUR

KLAAS HOEKSTRA,

van Texel,

van York,

van

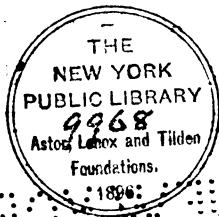
van

MET EENE KAART VAN STRAAT-DAVIDS.

Te HARLINGEN,

BIJ M. VAN DER PLAATS. 1828.

KBR

V O O R B E R I G T.

Het nieuw gebouwde Galjootschip Harlingen Kommandeur KLAAS HOEKSTRA van Texel, dat wij den 14 Maart 1826 onder algemeen gejuich van hier zagen vertrekken naar de Straat-Davids ter visscherij, is aldaar in bezetting van ijs geraakt, en vergaan den 23 Augustus van hetzelfde jaar. — De eindelijk tijding van dit droevig ongeval, na lange onzekerheid tusschen hoop en vrees, heeft niet alleen de belanghebbenden met een smartelijk gevoel getroffen, maar ongetwijfeld allen,

Weld

II VOORBERIGT.

welken de poging tot herstel van eene, weleer hier te lande bloeiende, doch nu vervallene tak van welvaart, eenigzins ter harte gaat. Te meer, daar men vreezen moest, dat mede de equipage, schoon vooreerst geborgen op een Engelsch schip, - insgelijks in bezetting liggende, - van koude en honger zoude moeten omkomen. Doch tot aller vreugde is dezelve na langdurige en de grootste gevaren te hebben doorgestaan, bijkans wonderdadig, op twee maanden, behouden gebleven; en gemelde Kommandeur met een gedeelte van zijn volk den 24 Augustus 1827, dus na eene omzwerving van ruim 16 maanden, - alhier terug gekomen.

De Kommandeur heeft van het begin tot het einde dier noodlottige reis een nauwkeurig en uitvoerig Journaal of Dagregister gehouden, waaruit ten vollen kan blijken, dat

hij

hij tot behoud van schip, goed en volk, niets onbeproeft gelaten heeft. Zijne aantekeningen, waarbij gevoegd is eene door hem zelve gemaakte kaart van de plaats des ongeluks, van hunne moeilijke terugtocht over ijs, enz. in een goeden, hoewel zeemansstijl geschreven, zijn merkwaardig genoeg voorgekomen, om dezelve, immers voor een gedeelte in het licht te doen verschijnen, gelijk hij daartoe van onderscheiden kanten werd aangezocht.

Deze woorden, aan het hoofd der lijsten van intekening geplaatst, moeten wij hier nog aanvullen met het volgende. — Weinig had de man, enkel voor de zeevaart opgeleid, kunnen denken, dat zijne eenvoudige aantekeningen, die hij alleen tot verantwoording aan zijne Principalen, en voor eigen liefhebberij, vervaardigde, immer in openbaren druk

zou

zouden verschijnen. Daarin heeft hij ook niet bewilligd, dan na aandrang van anderen en met voorkennis en goedkeuring der Directeuren van de Nederlandsche Groenlands en Straat-Davids Visscherij Societeit alhier, die ook na het geleden verlies, zich zijner zoo edelmoedig blijven aantrekken.

Veel minder nog had hij kunnen verwachten, dat zijn geschreven boekje voorhands eene zoo groote deelneming zou inboezemen, als het groot getal van Inteekenaren zoo hier, als te Amsterdam en elders, uitwijst, en dit heeft hem doen besluiten om er eene kaart van de geheele Straat-Davids bij te voegen, opgemaakt naar de oude Hollandsche kaart, door eigen waarnemingen verbeterd, en de laatste ontdekkingen van PARRY en anderen. Hiermede zal voorzeker den Inteekenaren geen ondiensst geschieden.

V O O R B E R I G T.

Openlijk betuigt hij aan zijne begunstigers hier zijnen dank, verzoekende alleen, dat men hem als Zeeman niet als Schrijver beoordeele. Hij moge daarenboven (voegen wij er nevens) vrijelijk als mensch en Christen beoordeeld worden. Velen zelfs, na het lezen van zijne waarnemingen in het laatste gedeelte, zullen hem den naam van een goet opmerker - immers voor eenen man van dien stand, - niet geheel onwaardig achten.

Dit reisverhaal kan zekerlijk niet vergeleken worden bij eene overwintering op Nova Zembla, of soortgelijke groote en gevaarlijke zeezogten. Het begin ook is weinig anders dan een gewoon Scheepsjournaal. Maar, vervolgens, bedriegen wij ons niet, zal de leeslust niet zonder toenemende belangstelling bezig gehouden worden. Tusschenbeiden zal men ongetwijfeld zich dikwijls met

ons

VI VOORBERIGT.

ons moeten verworderen, hoe de menschelijke natuur, anders broos en zwak, zooveel kan doorstaan, als in dit dagboekje van de ongelukkige schipbreukelingen verhaald wordt. Tevens levert het een nieuw bewijs op, welke groote gevaren en moeilijkheden men kan te boven komen, wanneer hervatte moed met aanhoudende inspanning van krachten, de gezamenlijke lotgenooten bezielt; en hoe de Almagtige vaak, als het water aan de lippen is, onverwachte redding en uitkomst verleent.

DE REDACTEUR.

VERHAAL VAN HET GEBEURDE VOOR EN BIJ

HET VERLIES VAN HET SCHIP.

Den 14 *Maart* 1826 vertrokken wij met het nieuw gebouwde Galjootschip *Harlingen*, bemand met 46 koppen, en bestemd ter Walvischvangst in Straat-Davids, uit de Haven van Harlingen onder een groot gejuich van de talrijke aanschouwers, en in tegenwoordigheid van Heeren Directeuren, welke met ons afzeilden tot op de reede van het Vlie en 's avonds, na eerst aan boord genomen te hebben, onder een dritmaal herhaald *Houra!* weder vertrokken, gevende ons volk, ten blijke van genoeg, een goede drinkpenning. Wij maakten vervolgens ons in alles gereed tot zeilen.

Den 19 *Maart* 's morgens de wind Z. W. met een vlugge koelte lichtten wij ons anker en gingen naar Zee, doch waren naauwelijks buiten gaats, of hadden contrarie en harden wind, en vele noordelijke winden op de Noordzee tot den 9 April, wanneer wij de Noordhoek van Hitland passeerden. Toen staken wij de groote Noord Atlantische

sche Oceaan in naar de Straat-Davids, alwaar wij na eene gewoonlijke reize, hoewel niet voorspoedig, den 10 Mei arriveerden.

Den 25 Mei zagen wij voor het eerst walvisch aan het Westijs, zijnde ook daar voor onze komst door de Engelschen zes visschen gevangen.

Den 27 Mei verliep het ijs zoodanig onder een harde koe'te, dat wij weder ruimte moesten zoeken, om niet bezet te raken, zijnde toen met zeven schepen bij elkander. Vervolgens hebben wij zoo het geheele Westijs gezien tot dwars van de Zuid-oostbogat, of Walvisch-eilanden. Toen staken wij over naar genoemde bogt, alwaar in vorige jaren de visscherij werd uitgeoefend, doch vonden daar geen walvisch, en was ook aldaar, volgens berigt van den Deenschen Kommandeur, (aldaar aan land de directie der vissocherij hebbende), het geheele jaar geen enkele visch gezien. Wij verlieten weder de bogt en zeilden om de Noord, kwamen 25 Junij benoorden het eiland Disko, kunnende op dien tijd door volhandigheid van ijs niet verder om de Noord, en maakten aan een ijsberg onder het Hazen-eiland vast. Toen waren wij met negen en twintig schepen bij elkander, waarvan de meerderheid nog geen enkele visch gezien had, werkten vervolgens van tijd tot tijd om de Noord zoospoedig het ijs zulks toeliet.

Den 29 Junij kreeg ik een sloep aan boord van het schip *Cicero*, kapt. LÊE van Hull, welke zijn schip den 6 Junij had verloren, en verzocht met het volk bij mij aan boord te mogen komen, dan, daar

Daar wij toen met drie en veertig schepen bij elkander in het gezicht waren en buiten mij, alle Engelschen, dacht mij beter, dat zij bij hunne eigene natie aan boord gingen, doch zulks niet willende gelukken, dat zij dan moesten komen. Wij werkten verder om de Noord in het ijs op, komende den 12 Julij bij de zuidelijkste van de Vrouwen-eilanden alwaar vele schepen aan ijsbergen vast lagen en mede Kommandeur JAN GROENDIJK van de Visscherij Societeit te Harlingen. Wij hadden insgeljks ten oogmerk aldaar vast te maken, doch hetwelk door een spoedig opkomenden wind niet gelukte, zoo dat wij voor dicht gereefde marszeils, hoe volhandig van ijs ook, het moesten gaande houden, verliezende kapt. ROBERTSEN het schip *Dexterity* van Peterhead. 's Avonds moei weer, liep het ijs zoodanig in elkander, dat wij bijna bezet waren, doch met veel moeite kwamen wij aan een ijsberg onder het land vast, liggende toen met zestig schepen elkander in het gezicht.

Den 20 *Julij* maakten wij weder los van den ijsberg, schijnende het ijs iets ruimer en kwamen ook een weinig Noordelijker; dan 's avonds bevonden wij, dat er geen doorkomen aan was. Wij liepen een weinig Zuid over, toen N. W. en al Noordelijker, om te zien daar door te komen.

Den 21 *Julij* kwamen wij tegen velden en vlieden ijs aan, (zijnde velden verbazende groote en vlieden een weinig kleiner stukken ijs), dat te dicht lag om door te kunnen komen, vernemende ook geen walvisch. Wij waren toen bij onzen con-

frater JAN GROENDIJK, ik ging bij denzelfen aan boord en wij besloten gezamenlijk daar het ijs te te verlaten en weder naar land over te werken. Na den middag werden wij door de Engelschen gevolgd, behalven één, welke om de Zuid ging. Wij dan kwamen weder onder land, alwaar wij meerdere ruimte hadden om om de Noord te kunnen komen, werkende toen al onder land langs Noord over tot op circa 72 graden.

Den 29 *Julij* maakten wij weder los van een ijsberg waaraan wij, om de volhandigheid van ijs, ons hadden vastgelegd. Door een menigte van de Vrouwen-eilanden en ijsbergen heen, zeilden wij om de Noord, de wind Z. W. met een mooie koelte. 's Avonds konden wij niet verder Noord over en maakten toen weder vast aan een ijsberg hebbende verscheidene schepen in het gezigt.

Den 30 *Julij* 's morgens de wind omloopende, voor den middag brak van den ijsberg een stuk af; wij lichtten hem zoo veel op, dat hij vlot werd, en met ons ging drijven, maakten ons toen los en gingen onder zeil, de wind Oost en O. N. Oost. Voorts werkten wij om de Noord en tegen den middag kwamen wij bij de vaste kant van het ijs aan. Benoorden ons konden wij van den top geen water zien, werkten over naar land en zagen daar veertien schepen liggen, wij maakten ons by dezelfde vast, doch alleen aan een ijsberg, liggende GROENDIJK aan een anderen berg, de wind Zuidelijk. Namiddag de wind N. O. vierden wij om den ijsberg heen, doch waren naauwelijks omge-
vierd

viert of kregen stormweer uit het Z. W. zoodat wij oogenblikkelijk dwars tegen den ijsberg aan geraakten en gansch niet zonder gevaar. Onze Grietjesteng sloeg aan stukken alsmede de galgstuiten, en wij kwamen met veel moeite weder vrij van den ijsberg, doch konden niet spoedig genoeg onder zeil komen, doordien de achterste galg op ons roerpen lag en wij dus geen roer konden gebruiken. Wij moesten in de lager, kregen van kommandeur GROENDIJK, alsmede van alle Engelsche schepen, sloepen aan boord tot adsistentie. Alleen de Rotterdammer, welke mede daar was, heeft ons geene de minste hulp bewezen of aanbieding gedaan, doch wij konden op dat tijdstip niets uitvoeren van wege den harden wind. Wij repareerden onze schade zoo spoedig mogelijk, 'savonds een stille vlaag zijnde, zagen wij een ijsknol boven ons liggen, roeiden een stel lijnen uit aan dezelve, maakten weder zeil en ons aan een anderen ijsberg vast, aan welken nog vijf schepen lagen. Het stormweer herhaalde zich, waardoor vele schepen gaande geraakten en een van dezelve, zijnde de *Bassin*, tegen de klippen stiet. Wij boden, benevens de andere schepen, hem alle hulp, waardoor hij mede onder zeil kwam en bij ons aan den berg. Anderen geraakten de Fioerd in en waren schielijk uit het oog.

Den 31 *Julij* 'smorgens de wind O. Z. O. bij buijen hard weer, bewesten ons konden wij groote ruimte zien, maakten ons los van den ijsberg, benevens de Engelsche schepen, boorden door een
pak

pak ijs heen en kwamen in de ruimte, halende zoo veel Noord als het ijs ons toeliet. Voormiddag mooi weer, soms stil. Namiddag kwamen wij weder tegen het ijs aan, doch alles gebroken ijs, liggende echter hetzelfde te dicht, om in den wind in te kunnen werken, 'savonds zetten wij het in hetzelfde, om aan een grooten ijsberg, van welken wij niet ver af waren, vast te geraken, alwaar het ijs, hetwelk om de Zuid liep, onskonde passeeren. Kapt. DUNCAN van de *Dundee* maakte mede daaraan vast, benevens Kommandeur J. GROENDIJK, zijnde het een groote ijsberg, zeker eens zoo hoog als onze bramsteng, en van eene verbazende diepte onder water, zittende dezelve aan den grond, om reden, dat het water er bij op en nederviel; wij loodden en hadden op 150 vademmen nog geen grond, veel ijs dreef ons voorbij om de Zuid, des nachts mooi weer, zagen weder vier schepen opwerken om de Noord.

Den 1 *Augustus* 'smorgens de wind Westelijk, mooi weer. Genoemde vier schepen hielden het onder de kant gaande, doch konden niet meer bij ons komen. Tegen den middag de wind N. O. zagen wij twee ijsknollen dicht bij ons, maakten los van den ijsberg, en wij, en GROENDIJK, ieder aan eene van dezelve vast. Des nachts een mooie koelte met mistvlammen, dreven wij weder om de Zuid, konden toen de groote ijsberg nog krijgen, maakten los en bragten weder een lijn aan den grooten ijsberg, of op de *Dundee* van Londen. GROENDIJK hees toen
zijn

zijn geus en maakte zeil, terwijl wij bezig waren overtehalen, ziende GROENDIJK om de West zeilen, waarschijnlijk om om de Zuid te gaan, waarover hij twee uren te voren (bij hem aan boord zijnde) zoo niet dacht. Dit was geheel tegen mijn concept, te meer daar wij 73 graden 36 m. breedte hadden en het soms om een graad te doen was, dat wij benoorden het ijs konden omkomen aan het Westland, alwaar wij dadelijk visscherij hadden te wachten. Des nachts kwamen wij weder aan den ijsberg, doch aan eene andere zijde, waar de *Dundée* van Londen lag en wij ook eerst gelegen hadden, komende de *Dundée* nader bij ons en maakte daar mede vast. Ik ging toen bij hem over, om te vernemen wat hij dacht en hoe te handelen, zijnde DUNCAN een oud ervaren Kommandeur, welke mij zeide, dat hij althans Noord zoude houden en zien, hoe het ijs zich wendde, daar het ijs al gebroken en de Noord volgens zijne gedachten open was, dat het ijs spoedig om de Zuid zoude drijven, en dat wij daar komende veel walvisch zouden vinden, dat altijd in dezen tijd van het jaar, de visch zich daar ophield, hetwelk alles met onze gedachten overkwam. Wij konden toen GROENDIJK nog zien, die onder en boven lijzeilen bij had en om de Zuid ging, hetwelk mij geweldig speet, daar wij gaarne bij elkander waren gebleven en om de Noord getracht door te komen, zoo als GROENDIJK mij, bij hem aan boord zijnde, ook verklaarde. Ik sprak voorts met mijne officieren, die mede de Zuid afkeurden; zoo dat het besluit was, om de Noord het aftewachten. Den

Den 2 *Augustus* smorgens de wind N. Oostelijk met een mooie koelte, konden wij in het N.W. al geheele watertjes zien, welke bewezen, dat het ijs vrij wat afzette, en ons veel hoop gaf. Wij haalden zooveel Noord, als wij dachten noodig te hebben om aan het Westland te komen, des avonds hadden wij een zuidelijke lucht doch meest stil. Het ijs kwam uit de Zuid weder om de Noord. Wij lagen op de lager van den berg en raakten geheel bezet, hadden veel moeite om van den berg ontslagen te worden en alles te bewaren. Wij zetten zoo veel sloepen op dek als wij konden en die van de zijde naar de *Dundee* gekeerd op eene schots. Wij ligten toen ons roer en hingen het dwars, daar het soms vrij wat aankwam en wij tegen den berg aandrongen, zijnde den geheelen nacht werkzaam en doende wat mogelijk was om van den berg ontslagen te worden.

Den 3 *Augustus* 'smorgens dik van sneeuw het luchtje Zuidwestelijk, raakten wij ontslagen van den ijsberg en lieten het, elkander op zijde liggende, drijven, schoon geheel bezet, voor- en namiddag mooi weer, des avonds de wind Z. O. met een mooie koelte hingen wij ons roer aan en gingen aan het booren, liggende het ijs iets ruimer.

Den 4 *Augustus* 'smorgens de wind N. O. kwamen wij tegen een digt pak aan, hadden daar een watertje, zetten de sloepen van dek, heschen dezelve weder op hunne plaatsen en hielden het al-zoo gaande, doch namiddag liep het watertje digt,

dig, gingen toen iets Zuid over in een ander water, hielden het daar gaande en kregen het Rotterdammer schip bij ons, 'snachts een verstoppe lucht werkten wij Oost over, waar meerdere ruimte was.

Den 5 *Augustus* 'smorgens de wind Z. W. stormt weer en dik van sneeuw. Wij maakten twee reyen in de marszeils en in het kruiszeil, maakten het groot zeil vast, hielden het toen gaande, voormiddag dik van mist, namiddag hetzelfde, 's avonds en 'snachts handzaam weer.

Den 6 *Augustus* 'smorgens de wind Oostelijk, doch stil met mistvlammen, voormiddag de wind N. O. met mooi weer. Wij gingen toen, benevens de Rotterdammer en de *Dundee* om de Zuid, om te zien of daar meerdere ruimte was, hetgeen tegen mijn concept was, maar moest wel om reden dat alleen daar te stoppen, geen doen was, daar één schip geen schip is, wetende dat wij geene schepen benoorden ons hadden. Wij gingen aan het booren, kregen dan een watertje dan een pak ijs, daar wij door moesten booren, voorts den geheelen dag hetzelfde, des nachts kwamen wij tegen een digt pak aan, zoo groot, dat wij over noch in hetzelfde water konden zien, werkten Oost over naar de ruimte, des nachts bespeurden wij dijning en hadden het toen vrij ruim van ijs en mooi weer.

Den 7 *Augustus* des morgens de wind Oostelijk, mooi weer, zagen wij een Engelsch schip uit de Zuid komen, hielden het gaande tot dat hetzelfde bij ons
was,

waan om van hem eens te vernemen, hoe het om
 de Zuid gesteld ware. Bij ons zijnde ging des-
 zelve Kapt. naar de *Dundee* van Londen, die toen
 oogenblikkelijk mij lieten verzoeken bij hun te ko-
 men, om met elkander te spreken, en daar de
 Kapt. van de *Dundee* wist, dat ik tegen mijn
 zin de Noord had verlaten, deed mij denken dat
 zij weder om de Noord wilden, zoo als bij hen
 zijnde ook besloten wierd, en zulks gezamenlijk te
 doen, te meer, daar genoemde Kapt., zijnde van
 de *Ariél* van Hull, geene gunstige berigten van de
 ligging van het ijs om de Zuid bracht, berigtende
 ons verder, dat hij aan boord van de *Everthorpe*
 was geweest, welke uit Groenland was geko-
 men, die mede zeer ongunstige berigten van daar
 bracht, zijnde daar onder de geheele vloot slechts
 drie visschen gevangen en dat een Engelsch schip
 was vergaan, in het gezigt van een Duitsch schip
 dat geene de minste hulp had kunnen aanbren-
 gen. Volgens berigt van het Deensche proviand-
 schip, zouden 14 man met 2 sloepen op IJsland
 zijn aangekomen, en dat verders vele schepen
 groote schade hadden bekomen, allen in het west-
 ijs. Des avonds en nachts de wind N. O. werkten
 wij in het ijs op om de Noord.

Den 8 *Augustus* des morgens de wind O.N.O.
 met een vlotte koelte, maakten wij de Bramzeils
 vast, voor den middag een harde koelte, staken
 een rif in de marszeils en in het kruiszeil, vol-
 handig van ijs, doch alles los en gebroken. Na
 den middag de wind afnemende, hadden wij tegen
 den

den avond mooi weer. Wij staken de reven uit, zetten de bramzeils bij, waren met ons drie schepen bij elkander, konden bezuiden ons een schip zien, waarschijnlijk de Rotterdammer. Des avonds de wind Noorden, volhandig van ijs, lieten wij het naar land overloopen, des nachts ruim van ijs, de wind N. W. met sneeuw. konden weder bij den wind op zoo veel het ijs zulks toeliet, stilte maar een slecht gezigt.

Den 9 *Augustus* 'smorgens de wind Westelijk met een klein koeltje en vrij ruim van ijs, voormiddag hetzelfde, des avonds volhandig van ijs en doodstil, wij werkten in het ijs op Noord over zoo veel wij konden, hebbende iets Noordelijker weder lossen ijs, doch waren bijna bezet, des nachts hetzelfde en dik van mist.

Den 10 *Augustus* des morgens de wind Zuidelijk met een klein koeltje, werkten wij in het ijs op, hadden bestendig volk voor de boeg, die schotsen ijs afzetten, bewesten ons scheen aan de vertooning der lucht water, zoo dat wij hetzelfde bekomende, spoedig in de visscherij waren. Voordemiddag liep het ijs digter in elkander, en bij een klein vliedje zijnde, maakten wij, benevens de *Dundas*, daaraan vast, zijnde toen de *Ariél* een weinig beoosten, welke aldaar vastmaakte, konnende niet bij ons komen wegens het ijs. Namiddag liep het ijs zoo digt, dat wij van top geen water konden zien, dan alleen aan de vertooning der lucht bewesten ons, hetwelk ons veel hoop gaf dat wij spoedig, het ijs iets ruimende, in de
vis

visscherij zouden komen. Wij hadden altemaal gebroken ijs, des avonds en nachts dood stil, draaide het ijs weder iets uit elkander zoo dat wij veel moed kregen.

Den 11 *Augustus* des morgens de wind N. O. zaten wij dicht bezet, kregen van Kapt. DUNCAN een stuk hout voor een grietjesteng, gaven hem in de plaats 2 sparren voor ijsboomen, die bij hem alle gebroken waren, voorts het geheele etmaal mooi weer.

Den 12 *Augustus* des morgens de wind N. O. met een harde koelte, begon het ijs vrij wat te malen en wij konden bezuiden ons meerdere ruimte zien, voormiddag staken wij twee reven in de marszeils, dik van mist, namiddag kregen wij het ijs op ons, en het drong zoo sterk aan, dat wij ons roer ligttten en ons best deden om het vland heen te komen, liggende dan in een water-tje en in minder gevaar, hetwelk ons en de *Dun-dee* beide gelukte, wij hingen toen terstond ons roer weder aan. Tegen den avond mooi weer van wind, maar dik van sneeuw. Wij hadden meerdere ruimte, maakten los, gingen onder zeil en staken de reven uit, zijnde de *Ariel* dicht bezet, des nachts hielden wij het gaande zonder vooruit te geraken.

Den 13 *Augustus* des morgens de wind N. W. met een klein koeltje, hielden wij het nog gaande, draaijende het ijs vrij wat uit elkander, west over konden wij meerdere ruimte zien, liggende het ijs daar om er in te kunnen werken, zoo dat
wij

wij dachten spoedig aan het Westland en in de visscherij te komen. Voormiddag liep ons wattertje bijna digt, moesten vast maken aan een klein vlard, de wind Z. W. en slecht voor ons, loopende het ijs allengs digter. Wij werkten bij ons vlardje om, om niet aan de ijsbergen te geraken, die wij in groote menigte rondom ons hadden; van top konden wij bijna 200 tellen, hetwelk ons belette West over te kunnen komen, daar die bergen het ijs waarin wij waren stopten en zeer gevaarlijk maakten. Namiddag iets ruimer, gingen wij weder aan het werk, om ware het mogelijk weder onder zeil te komen, daar iets boven ons, waar de *Ariel* lag, meerdere ruimte was, welke zijn geus heesch en zeil maakte, doch wij konden niet bij hem komen en moesten weder vast maken. Des avonds zaten wij digt bezet, ligten ons roer weder, des nachts dik van sneeuw.

Den 14 *Augustus* des morgens de wind Z. W. dik van sneeuw; lag de *Dundee* van Londen vrij wat boven ons onder aandrang van ijs, zoo dat hij altijd in beweging moest zijn. Voor den middag vulden wij onze ledige versch water-vaten van schots, lieten wij den timmerman een roermal maken hetwelk wij niet hadden. Na den middag, des avonds en 'snachts stil met sneeuw-jagt.

Den 15 *Augustus* des morgens de wind Z. W. dik van sneeuw lagen wij digt bezet, konden van top geen water zien, zijnde de *Ariel* mede uit het gezicht. Voor den middag hadden wij
 een

een weinig ruimte, zoo dat wij met verwerken van de schotsen, bij de *Dundee* aan een vlarde konden komen, en al naar hem toewerkende bij hem vast maakten, rondom in vlarde en ijsbergen. Na den middag zaagden wij een dok voor de schepen, des avonds hadden wij het dok klaar en haalden de schepen in hetzelfde, zijnde het ijs daar acht voet dik, liggende toen veiliger voor het aandringen van het ijs. Des nachts stil met dik weer.

Den 16 *Augustus* des morgens de wind N.O. met dik weer lagen wij in het dok dicht bezet, konden van top geen water zien, bragten weder een grietjesteng omhoog, voorts het geheele etmaal stil en een slecht gezigt.

Den 17 *Augustus* des morgens de wind Z.W. stil en dik van mist, hadden wij geen de minste verandering in het ijs. Voor den middag heschen wij de vlaggen en gaven ons volk een borrel, liggende op zijde van de *Dundee*, welks Kapt. dadelijk vroeg wat zulks beduidde? Ik gaf hem te kennen dat het de verjaardag was van den heer P. RODENHUIS, waarop hij dadelijk zijne vlaggen liet hijschen en mede aan zijn volk een borrel gaf. Wij waren gezamenlijk toen vrolijk. Verder den geheelen dag stil met een slecht gezigt.

Den 18 *Augustus* des morgens stil met mooi weer en een slecht gezigt, lagen wij nog dicht bezet, voor den middag hetzelfde, na den middag de wind Oostelijk met een klein koeltje.

Wij

Wij zagen hier en daar een kleine ril water in het ijs, hingen ons roer aan en gingen aan het booren, werpen en werken, zoo veel wij konden. Des avonds sloot het ijs weder en waren wij dicht bezet. Wij ligten ons roer en zetten victualie op tusschendecks, daar wij rondom in velden en vlanden zaten, en dezelve aankomende zeker ons schip moesten verliezen, waren niet in de mogelijkheid een dok te kunnen zagen, daar wij geen vland konden bekomen. Echter maakten wij onze paardlijn op een groot vland vast, om zoodra wij eenige ruimte kregen, aan hetzelfde te halen, des nachts zagen wij twee schepen uit de Zuid komen in het Z. W. van ons, zoo dat daar zeker ruimte was, hoewel wij van top geen water konden zien.

Den 19 *Augustus* des morgens stil, konden wij drie schepen in het Z. W. van ons zien, die uit de Zuid terug gekomen waren, hetwelk ons deed denken, dat er om de Zuid niet veel ruimte moest zijn, om door te komen, hielden het daar gaande. Voor den middag helder weer zagen wij dat een der schepen de vlag van den kruistop had waaijen, zijnde waarschijnlijk de *Ariel* en zoo wij dachten de anderen, de *Rotterdammer* en *JAN GROENDIJK*. Wij heeschen mede de vlag van de kruistop, op dat zij konden zien, wie wij waren, gelijk ook de *Dundee* van Londen.

Den 20 *Augustus* des morgens de wind N. O. met heel mooi weer, zaten wij weder dicht bezet,

zet, konden niets avanceeren, voorts het gheele etmaal hetzelfde.

Den 21 *Augustus* des morgens mooi weer, een weinig ruimer, maakten wij weder los en werkten in de schotsen iets voort, doch moesten weder vast maken. Voor den middag was het iets ruimer, konden wij bewesten ons weder eenige rillen zien, hingen ons roer aan en werkten weder voort. Na den middag maakten wij weder vast beginnende het hard te waaijen, de wind Z. W. en wij hadden veel moeite om vast te komen, dat echter des avonds gelukte. Wij hadden toen zoo veel ruimte, dat wij een dok konden zagen en de schotsen uit hetzelfde komende konden kwijt worden, begonnen dadelijk te zagen des nachts door. Wij gaven ons volk een derde minder provisie, niet wetende hoe lang onze bezetting konde duren, daar het in den nacht vrij wat vroom, en wij konden invriezen, zijnde wij op 72 gr. 58 min. breedte, wij ligten ons roer weder. Voorts in den nacht regen en wind.

Den 22 *Augustus* des morgens de wind Z. W. storm weer met regen, geraakte het ijs vrij wat in beweging, zoo dat wij onophoudelijk moesten werkzaam zijn, om het schip te bewaren. Wij moesten ophouden met het zagen van een dok, daar het ijs te zwaar was, en wij te weinig avanceerden, als mede te veel te doen hadden met het schip. Voor den middag verbeelden wij ons ten Oosten een schip te zien vergaan, althans het vertoonde zich, als of de masten op het

het ijs nederlagen. *De Dundee* van Londen lag dicht bij ons en mede zeer gevaarlijk, aan een vlard, dat even boven een ijsberg was liggende. Na den middag weer en wind hetzelfde. Wij hoopten dat zulks zooveel verandering zoude geven, dat wij binnen kort uit bezetting geraakten. Des nachts begon het ijs vrij wat te draaijen zoo dat wij altoos in beweging moesten zijn, komende twee vlardjes regelregt tegen elkander in, en op ons aan, die wij, door het menigvuldig ijs om ons heen, niet konden ontwijken. Een bogt in het vlard zijnde waaraan wij lagen, wonden wij het schip zooveel mogelijk dwars tegen het vlard aan en daarin, hopende dat de vlardjes ons zouden misdrijven of voorbijslieren, konden wij ook niets meerder doen, dan uit voorzigtigheid provisie op te zetten.

Den 23 *Augustus* 'smorgens 3 uren op de breedte van 74 gr. 1 min. Storm weer, de wind Z. W. liepen de vlarde aan. Wij hadden toen een vat boter op het dek en in 5 minuten tijds de schotsen tusschen deks, en het schip vol water. Het ijs drong meer en meer aan, zoo dat zeer spoedig het geheele dek onder het ijs bedolven lag, en het schip zoo schielijk was verloren, dat de meesten van het scheepsvolk hunne kleederen niet konden bergen. Sommigen iets en weer anderen niets. Van mij en den stuurman werd een gedeelte der kleederen door mijn zoon en de kajuitswachters geborgen. Ik sprong toen zelfs naar beneden en kreeg nog de papieren, het kruid

en mijn bed, met levensgevaar er uit, liggende toen het schip op zijde met de kajuit vol water. Dadelijk kwam de stuurman van Kapt. DUNCAN met eenige manschappen bij ons, om nog te redden wat mogelijk was, doch te vergeefs. Des morgens te 3 uren lag er zoo veel ijs op het dek, dat er niets meer van het hol te zien was, dan het achterschip. Wij stonden toen daar op het ijs, zonder eten of drinken, en met een klein gedeelte onzer klederen, hebbende geene andere uitvlugt, dan het schip *Dundee* van Londen, Kapt. DAVID DUNCAN. Ik ging naar genoemden Kapt. en verzocht met mijn volk bij hem aan boord te mogen komen, die ons met een zeer medelijdend hart ontving en overnam, gevende ons juist hetzelfde, dat hij zijn eigen equipagie gaf en schikte alles zoodanig, dat wij tranen van dankbaarheid, overtuigd van 'smans karakter, moesten storten. Dit was een zeer noodlottige dag voor mij. Broodwinning en alles verloren, en in een land te zijn daar wij buiten Kapt. DUNCAN van honger hadden moeten omkomen, of van koude sterven. Om mij na dit droevig ongeluk zoo veel mogelijk tegen ongegronde beschuldigingen te dekken, ontving ik van Kapt. DAVID DUNCAN en zijnen stuurman de volgende verklaring:

„ Wij ondergeteekenden verklaren by dezen,
 „ dat Kommandeur K. HOEKSTRA, gedurende de
 „ tijd van den maand Augustus, altijd om en by
 „ ons zijnde, geen oogenblik ter bespoediging om
 „ in de Visscherij te komen, met alle vlijt, ver-
 „ zuimd

„ zuimd heeft, en alles gedaan heeft, wat voor
„ schip en goed mogelijk was, om hetzelfde te be-
„ houden en voor gevaren te conserveeren.”

VERHAAL VAN HET GEBEURDE GEDURENDE
ONS VERBLIJF OP HET ENGELSCH SCHIP
DE *DUNDEE* KAPT. D. DUNCAN.

Den 24 *Augustus* 's morgens de wind Z. W. doch beter weer, gingen wij naar ons schip om te zien of hetzelfde ook gerezen was, doch het zat toen onder het ijs tot aan de mars, zoo dat wij niets konden bergen, dan eenige einden staand en loopend wand, benevens eenig hout van gebroken raa's om te branden, van de zeilen eenige lappen, die afgesneden moesten worden, zijnde het grietje- en kruiszeil heel. De lappen werden voor het grootste gedeelte door de Engelsche matrozen weggenomen, de overige gaf ik ons volk, die niets van hunne klederen hadden geborgen. Voorts werd nog geborgen de lijnen van zes sloepen in het geheel 37 stuks. Wij konden bij mogelijkheid niet meerder krijgen, doch hoopten dat, het ijs iets ruimende, het schip zoude rijzen. Des nachts moesten wij bij de *Dun-
dee*

dee weder aan het zagen, heginnde het hard te waaijen en het ijs te kruijen, onder een dikke sneeuwjagt, zoo dat wij, benevens de Kapt. niet anders dachten of wij zouden mede dit schip verliezen. Wij hadden dien dag in het Z. Z. O. van ons nog een schip met de masten op het ijs zien liggen, vreezende dat met dien wind een groote menigte schepen zouden gebleven zijn. Tegen den morgen bedaarde het weer en hield tot aller blijdschap het kruijen van het ijs op, evenwel konden wij met dubbel scheepsvolk bijna niet tegen de persing zagen.

Den 25 *Augustus* 's morgens mooi weder, het luchtje oostelijk en dik van mist, gingen wij weder naar het wrak, om te zien of hetzelfde ook gerezen was, doch het zat toen geheel op zijn eind, zoo dat maar een weinig van het achterschip boven was. Door hijschen, stooten en breken kregen de Engelschen de kagchel er uit, doch zeer beschadigd. Na den middag de wind Z. W. met een gladde koelte, moesten wij al verder en verder in het vliard inzagen, liggende hetzelfde tegen een ijsberg aan en begon te breken, zoo dat wij in zeer groot gevaar waren van met het schip tegen den ijsberg aan te raken en dan zeker hetzelfde te verliezen. Des avonds beter weer en waren wij zoo ver in het vliard dat wij van den ijsberg vrij waren, zijnde in dien berg een klein watertje waarin zich een groote walvisch vertoonde, die N. W. over liep.

Den 26 *Augustus* 's morgens stil, de wind ~~aan-~~
loo-

looppende, zaten wij nog dicht bezet, gingen eens weder naar het wrak, doch konden niets uitvoeren.

Den 27 *Augustus* 's morgens de wind O. N. O. dik van mist, zaten wij dicht bezet en zeer gevaarlijk. Des avonds weder aan het zagen in het vland, om het schip, ware het mogelijk, te behouden. Wij zaagden den ganschen nacht door met dubbel scheepsvolk, terwijl het zeer koud en felle vorst was.

Den 28 *Augustus* 's morgens de wind N. O. en fijn koud. zaten wij geheel ingevroren, sturende toen Kapt. DUNCAN zijn volk weder naar het wrak, dat toen even met de kajuit boven lag met de poorten boven water, door welke zij met stoten en breken de zeilkooi's schuif, onder het kajuitsdek open kregen, en zoo bijna alle zeilen van ons tweede stel borgen, benevens een groote ketel en eenige kaasjes, welke mede onder het kajuitsdek in de piek waren.

Den 29 *Augustus* 's morgens de wind O. t. N. een harde koelte, dik van sneeuw, konden wij geen water zien, voorts den geheelen dag hetzelfde.

Den 30 *Augustus* 's morgens de wind zuidelijk mooi weer, doch een slecht gezigt, er gingen weder eenige manschappen naar het wrak, doch hetzelfde zat zoodanig onder het ijs, dat er niets aan gedaan konde worden, zijnde waarschijnlijk de kiel gebroken.

Den 31 *Augustus* 's morgens de wind Z. W.
mooi

mooi weer doch een slecht gezigt, zagen wij nog geene uitkomst om uit bezetting te geraken. Na den middag besloten wij met Kapt DUNCAN naar het wrak te gaan, en te beproeven om met congrevische vuurpijlen de kajuitspoorten in te schieten, tusschen de dekken, of het bovendek ook wilde springen, om zoo doende nog eenige provisie te krijgen; welke pijlen zoo veel uitwerkten dat verscheidene watervaten, benevens een vat spek uit het groote luik opkwamen. Wij poogden het schip achteruit te halen, daar hetzelfde een watertje had, hetwelk ons gelukte, doch het zat bijna op zijn eind onder water tot aan de kajuit. Wij konden de jaagtros en paardlijn op dek zien, welke met veel moeite bijna geheel wierden geborgen, alsmede de speklooper.

Den 1 *September* 's morgens de wind N. O. met een glatte koelte, helder weer, konden wij van top geen water zien, zagen het land, naar gissing 20 mijlen van ons, des middags geobserveerde breedte 74 gr. 1 m. Des nachts felle koude, braken wij in het dok, het ijs op en wonden het schip tot op de kant van het ijs of vlied, om bij de minste verandering, het dok te verlaten, daar het ijs scheen te zullen ruimen.

Den 2 *September* 's morgens de wind Westelijk doch stilletjes met een slecht gezigt, gingen wij weder naar het wrak, om te zien of er ook eeni-verandering gekomen was en eenige victualie konden krijgen, daar de Engelsche Kapt. geene genoegzame provisie voor dubbel scheepsvolk had.

Na

Na den middag kwamen wij terug en hadden niets kunnen krijgen, dan een koperen ketel en een weinig brandhout, zittende het wrak even met het kajuitsdek boven, en vóór geheel onder, bijkans op zyn eind en overdekt met ijs.

Den 3 *September* 's morgens de wind N. O. met een mooie koelte en felle koude, hebbende het dien nacht in zulk verbazend zout water ruim een half voet gevoren. Voor den middag braken wij het dok weder open, om niet geheel in te vriezen, dringende het ijs buiten het dok vrij wat aan, onder groot gevaar van het schip te verliezen, en zulks gebeurende waren wij allen oogenschijnlijk verloren.

Den 4 *September* 's morgens de wind N. O. doch stil en minder koud, zaten wij nog digt bezet, doch konden N. W. over van top meerdere ruimte zien, en aan de lucht te zien ook water, hetwelk ons veel hoop gaf, niet alleen voor ons behoud, maar ook dat wij veel walvisch zouden vinden, doch konden in dat water niet komen, liggende het ijs rondom ons, geheel digt. Na den middag ruimde het dok weder van ijs, wij zagen mede een beer die vrij digt bij ons kwam, doch niet zoo, dat wij denzelfden konden vangen.

Den 5 *September* 's morgens stil, het luchtje Oostelijk, konden wij niets belangrijks doen, zaten nog digt bezet, doch er was meerdere verandering in het ijs, zoo dat wij hoopten spoedig uit bezetting te geraken. Na den middag gingen wij

wij weder naar het wrak, doch konden niets bergen, dan een weinig brandhout. Des avonds verbeelden wij ons bewesten de ruimte te kunnen zien, zijnde het luchtje zuidelijk doch stil.

Den 6 *September* 's morgens de wind Z. Z. O. zittende weder digter bezet, konden van top geen water zien, dan achter de ijsbergen, welke wij in groote menigte om en bij ons hadden, wij ontdekten toen het Oostland klaar, alsmede Buisman's eiland in Melville baai.

Den 7 *September* 's morgens de wind Zuiden, zaten wij zoo dicht bezet, dat wij aan uitkomst begonnen te wanhoopen, daar het zeer koud was en zoo sterk vroom, dat wij gevaar hadden geheel in te vriezen. Voor den middag zette het ijs weder vrij wat af, zoo dat het vloed, waar wij aan of in lagen een watertje had tot aan het wrak. Toen liet Kapt. DUNCAN proberen hetzelfde bij hem in het dok te krijgen, dat ook gelukte, schoon het voor mij zeer aandoenlijk was. Men beproefde het wrak te ligten en provisie te bergen, doch dit ging niet best, zijnde het ook nacht, staakten het tot den anderen dag.

Den 8 *September* 's morgens de wind Z. O. hadden wij een heel water bij ons vloed, doch konden verder geen water zien. Wij begonnen weder het wrak te ligten, en kregen hetzelfde zoo hoog, dat wij met ijsboomen een vat brood kregen, doch geheel doornat. Voor den middag kregen wij de ankers van de boeg, zijnde drie zware en twee werpankers, de zwaare touwen en kabeltouw
voor

het grootste gedeelte, en de kenterlijn geheel, voorts eenige einden wand, pardoens, blokken en brandhout.

Den 9 *September* 's morgens de wind Z. Z. W. harde wind en sneeuwjagt. Kapt. DUNCAN beproefde het wrak van achteren te ligten, hetwelk zeer weinig was, zoo dat er bijna niets uitkwam dan een kist van het volk, zittende toen het wrak met de voor- en achtersteven even boven water.

Den 10 *September* 's morgens de wind Oost met heel mooi weer, hadden wij een watertje bij het vlied, konden van top verder geen water zien, 's middags geobserveerde breedte 74 gr. Des avonds en nachts de wind Z. Z. W. met een vlotte koelte, doch weinig of geen verandering in het ijs.

Den 11 *September* 's morgens de wind Zuiden met mooi weer en een weinig vorst. Des middags geobserveerde breedte 74 gr. 9 min. Naden middag heel mooi weer, vischten wij weder in het wrak, kregen twee vaten brood, geheel doornat en bedorven, een vat gort, een vat graauwe erwten en een vat duiveboonen, doornat, doch konden gebruikt worden. Tegen den avond konden wij Duivelsduim zien, naar gissing 15 mijlen van ons.

Den 12 *September* 's morgens de wind Z. W. met heel mooi weer. Voor den middag sloopte Kapt. DUNCAN met neushaken en dreggen, het onderkajuitsdek er uit, om ware het mogelijk, de wal-

walvischlijnen en verder loopend touwwerk, uit de lijnenkamer te krijgen, kregen ook zestien lijnen en een tros loopend touwwerk van 42 draad, konden van de victualie niet meerder krijgen, des avonds en nachts storm weer, de wind hetzelfde.

Den 13 *September* 'smorgens de wind Z. W. storm weer, beginnende het ijs vrij wat te persen, zoodanig, dat het dok waarin wij lagen vooraan begon te breken, en waren in groot gevaar het schip te verliezen, daar er drie zeer groote ijsbergen tegen het vland aandrongen. Wij zaagden al verder en verder in het vland op, hoopende dat de bergen voor ons over zouden geraken. Voor den middag iets handzamer, na den middag goed weder, liggende het ijs toen stil zonder persing. Des avonds de wind O. N. O. 's nachts hetzelfde met mooi weer van wind doch dik van sneeuw.

Den 14 *September* 's morgens de wind O.Z.O. met dik van sneeuw. Voor den middag de wind Zuiden, 's avonds N. W. met een harde koelte, zaten wij nog dicht bezet, konden van top geen water zien. Des nachts donker met een verstopte lucht.

Den 15 *September* 's morgens de wind W.ZW. met goed weer en een weinig vorst, zaten wij zoo dicht bezet, dat wij geen uitkomst zagen, vreesende het schip te moeten verlaten en op Gods genade met de sloepen vertrekken, in welk geval wij bijna een gewissen dood voor oogen hadden. Des middags geobserveerde breedte $7\frac{1}{4}$ gr. 16 m.

en zoo Westelijk, dat wij het Oostland niet konden zien, gisten 25 mijlen bewesten hetzelfde te zijn. Des avonds en nachts goed weer.

Den 16 *September* 'smorgens de wind Zuiden mooi weer met harde vorst, konden wij geen water maar het Oostland zien, zijnde van Duivelsdunim, naar gissing, 18 mijlen. Des avonds en nachts zacht weer maar dik van sneeuw. Wij hadden weder een klein water bij het vlied, waarin vele eenhoorns.

Den 17 *September* 'smorgens de wind O.N.O. met een klein koeltje, dik van mist, soms sneeuw, hoopende dat die wind aanhalen zoude, en verandering geven, daar het naar onze gedachten, de regte wind was. Alle sloepen werden gereed gemaakt, met zeilen, kompassen, provisie, enz. om des noods, het schip verliezende, ons leven te redden en het mogelijk zijnde Lively te krijgen, zijnde eene Deensche kolonie, schoon wij dachten dat, zoo niet alle, vrij zeker de meesten althans, zulks met den dood zouden bekoopen.

Den 18 *September* 'smorgens de wind O.N.O. met heel mooi weer doch koud. Des middags geobserveerde breedte 74 gr. 9 min. Des avonds en nachts een harde koelte en zeer strenge vorst, zoo dat alles aaneen vroom.

Den 19 *September* 'smorgens de wind O.N.O. met een harde koelte, konden wij geen water zien, voor den middag mooi weer, des middags ware breedte 74 gr. 1 min. Na den middag konden wij hier en daar Z. W. van ons eenige rillen zien,
dien

dien wind aanhoudende begonnen, zoo Engelschen als ons volk, te spreken om het schip te verlaten, doch het konde met die koude niet geschieden, daar men met de sloepen over ijs moest en, des nachts niet kunnende zien, onder den bloten hemel moest huisvestten. Velen zouden waarschijnlijk in een etmaal dood gevoren zijn.

Den 20 *September* 's morgens de wind Z.Z.O, met mooi weer van wind en een weinig sneeuw. Voor- en na den middag zacht weer, doch dik van mist, des avonds dood stil, des nachts de wind W. Z. W. storm weer.

Den 21 *September* 's morgens de wind W.Z.W. met storm weer, kregen meerdere beweging in het ijs, zoo dat men bezuiden en bewesten ons, verscheidene rillen water zien konde. Na den middag liet Kapt. DUNCAN een vaatje kruid met een lange pijp op hetzelfde, in het wrak zakken, om ware het mogelijk het schip te doen springen en alzoo nog eenige provisie te krijgen; afgestoken zijnde, kwamen verscheidene watervaten boven, doch gene provisie. Des avonds en nachts storm weer, de wind Z. W,

Den 22 *September* 's morgens de wind Z. W. storm weer, vreesden wij voor het breken van het vlard, daar het ijs vrij wat gang kreeg. Des middags ware breedte 74° gr. 9 min. Des nachts begon het ijs zoodanig te kruijen, dat een punt van het vlard afbrak, en wel bij ons dok, streken de sloepen op het vlard, vreesden het schip te verliezen, en zulks gebeurende, het dadelijk zou-

zoude zinken, daar het een oud schip was en zeer vele izeren knien had.

Den 23 *September* 'smorgens de wind Z. W. doch handzamer weer, liggende het ijs weder stil. Voor den middag mooi weer. Na den middag beproefden de Engelschen weder het wrak te laten springen. Er kwamen verscheidene watervaten boven, alsmede een vaatje robbetraaan en eenige stukken spek. Des avonds te half zes ging de zon onder. Des nachts mooi weer met vorst.

Den 24 *September* 'smorgens de wind Z. W. met mooi weer doch koud, zaten wij zoodigt bezet in velden en vlarden, dat men weder aan nitkomst wanhoopte. Na den middag dood stil, zagen wij een beer. Des avonds en nachts donker.

Den 25 *September* 'smorgens de wind N.N.O. met een klein koeltje, mooi weer. Voor den middag een vlugge koelte, hoopende weder dat die wind ruimte zoude geven, doch vreesden tevens door de strenge koude van in te vriezen. Tegen den middag riep het Engelsche volk, of wel de Officiers, hun Kapitein boven, zeggende: dat zij bij dat randzoen niet konden leven, dit had tengevolge dat zij niets meer kregen, maar dat de Kapt. in de kajuit mede randzoen nam, gevende aan den speksnijder de sleutels van de provisie, zijnde zij toen te vreden. De Kapt. vroeg tevens of zij ook verkozen dat de Hollanders zouden vertrekken, en van koude, honger en ellende sterfen, dat zij dan zulks moesten ordonneeren, dat hij zulks *niet* wilde doen, maar begeerde met
de-

dezelve te leven zoo lang hij konde, om dat het onmenschelijk zonde zijn. Doch hierop zween zij allen, zijnde het voor ons zeer hard zulks te moeten hooren, en zoo er eenig uitzigt was geweest, dat wij het leven hadden kunnen houden, waren wij vertrokken, maar wij moesten nu zulks hooren en verdragen.

Den 26 *September* 'smorgens de wind Z. W. met mooi weer, zaten wij zoo dicht bezet, dat er geen uitkomst in te zien was, vreesden meer en meer het schip te moeten verlaten. Des middags geobserveerde breedte 74 gr. 18 min. voorts het geheele etmaal hetzelfde.

Den 27 *September* 'smorgens de wind O. Z. O. met strenge vorst, konden wij geen verandering in het ijs zien. Des middags geobserveerde breedte 74 gr. 28 min. zoo dat wij vrij wat om de Noord dreven. Na den middag, des avonds en nachts mooi weer doch koud.

Den 28 *September* 'smorgens de wind O. N. O. met een gladde koelte. Voor den middag konden wij beoosten en in het N. N. W. van ons, water zien, en zagen in dat water ook geblaas van walvisch, gevende ons zulks weder hoop van nog uit bezetting te geraken, doch het vroom zoo sterk, dat de harde wind alleen het water open hield.

Den 29 *September* 'smorgens de wind N. O. met mooi weer, konden wij meerder water zien alsmede walvisch in hetzelfde, doch konden bij mogelijkheid niet in hetzelfde komen. Des avonds de wind N. W. mooi weer, gaande de zon toezte vijf uren onder. Des nachts koud. Den

Den 30 *September* 's morgens de wind Z. W. konden wij geen verandering in het ijs zien, behalven dat het water, hetwelk wij gezien hadden, was dicht gevoren. Des avonds en nachts mooi weer doch sijn koud.

Den 1 *October* 's morgens de wind N. O. met een glatte koelte en heel koud, zoo dat het alles sanean vroom. Na den middag, des avonds en nachts mooi weer van wind doch sel koud.

Den 2 *October* 's morgens de wind Noordelijk doch stil, verbeeldden wij bezuiden ons water te zien, maar dachten ook, dat het baai-ijs zoude zijn, zijnde toen geheel ingevoren. Al het volk, zoo Engelschen als Hollanders begonnen onder elkanderen te spreken, het schip te verlaten, waarop de Kapt. zeide, dat hij provisie zoude geven zoo veel zij verkozen, en vleesch laten koken, waarvan wij het onze dachten.

Den 5 *October* 's morgens de wind Noordelijk doch stil, konden wij volstrekt geen water zien. Des middags ware breedte 74° gr. 1 min. Na den middag, des avonds en nachts mooi weer.

Den 4 *October* 's morgens de wind N. O. stil, dik van mist. Des middags kwamen de officieren van Kapt. DUNCAN op dek en maakten om ons zeer veel tumult, gevende zoo veel te verstaan, dat de Hollanders moesten vertrekken, zeggende: het is onze provisie, doch de Kapt. zulks niet verkiezende te doen, veroorzaakte het hevige woorden onder hen, zoo dat wij besloten te vertrekken, wel ziende dat zulks van dag tot dag erger zoude

woude worden, en dat het eenmaal toch zoude moeten geschieden. Wij gaven den Kapt. te kennen, dat wij vertrekken zouden, schoon wij ons niet anders dan den dood voorstelden, waarop deze bitter begon te schreien, zeggende: Ik kan geen meester blijven, zoo als gij zelve ziet. Van dat oogenblik af maakten wij alles gereed om te kunnen vertrekken. Ik schreef een brief en liet dien bij den Kapt. van de *Dundee* liggen, met verzoek, zoo hij soms uit bezetting mogt geraken, denzelven te bezorgen, opdat er eenig berigt van ons bij mijne Principalen en betrekkingen mogt te regt komen, daar wij ons zeker voorstelden allen verloren te zijn. Nog eenige andere brieven schreef ik, om aan land komende, dezelve in een flesch aan een stok op te hangen, in hoop dat dezelve op een ander jaar zouden gevonden worden.

Den 5 *October* 's morgens stil weder, verzocht ik Kapt. DAVID DUNCAN om provisie voor ons vertrek. Voor ieder man kregen wij 10 pond brood, 10 pond spek, en verder voor ieder man een en een tweede vles rum. Voordenmiddag hadden wij onze sloepen gereed, en bragten toen dezelve drie uren gaans in het oost op langs het ijs, waartoe de Engelschen ons alle hulp boden. Intusschen zagen wij een beer, welke stoutmoedig op ons aankwam, zoo dicht, dat wij niet anders dachten of wij zouden, hoewel zonder wapens, met hem hebben moeten strijden, doch hij werd door onze honden verjaagd. Des avonds, zijnde bij ligter ijs, konden wij bezuiden ons eene kleine ril water zien. Wij

Nieten de sloepen daar staan, om des anderen
daags vroeg te vertrekken, en keerden toen weder
naar de *Dundee* terug, allen zeer vermoeid,
zoodanig, dat wij dachten, dat die reis niet te doen
was, dat sloepen noch menschen het konden
uithouden, zoo dat' wij des nachts weinig of niets
konden slapen, stellende ons een' wissen dood
voor.

VERHAAL VAN ONS WEDERVAREN NA HET
VERLATEN VAN HET ENGELSCH SCHIP
DE DUNDEE.

Den 6 October 's morgens de wind Noordelijk stil met een slecht gezigt, namen wij afscheid van Kapt. DAVID DUNCAN en verlieten deszels schip met een weemoedig hart; zijne geheele equipagie begeleidde ons tot aan de sloepen. Wij zagen twee beeren doch werden van dezelve niet gemoeid. Onze sloepen in gereedheid zijnde, scheidten wij van de Engelschen, die met tranen in de oogen ons verlieten en tot hunnen bodem terug keerden. Voor hun was het vooruitzigt mede akeelig, daar zij - niet uit bezetting gerakende - van honger zouden moeten sterven, als hebbende geen provisie genoeg voor een geheel jaar, zoo dat velen hunner spraken om het schip te verlaten bijaldien er niet spoedig uitkomst kwam. Een derzelve met name JAN THOMSEN van Hull, een matroos

troos van het schip *Cicero* Kapt. LÊK van Hull, welke zijn schip den 6 Junij had verloren, besloot met ons te gaan. Tegen den middag waren wij gereed om onze gevaarvolle reis te ondernemen, doch alvorens deed ik op het ijs het volgende

G E B E D.

« o Heere! wij buigen ons in ootmoed voor U weder, daar gij ons getoond hebt hoe vrijmagtig gij zijt in de uitdeeling uwer zegeningen, en in de terughouding van dezelve. In plaats dat wij met onze reis voorspoed dachten te behalen, hebben wij verlies moeten lijden, alles wat wij op de zee hadden, behalven ons leven, hebben wij verloren. Onze uitzigten zijn verijdeld, en nu zien wij ons in eenen beklagelijken staat gebracht. En wat zullen wij nu zeggen o God! Gij zijt vrij en rechtvaardig. Gij hebt ons bij alle onze verliezen nog dien zegen gegeven, dat wij tot dusver ons leven hebben behouden. Gij schonkt ons het geluk van een schip bij ons te hebben, waarop wij - bij het verliezen van het onze - ons leven konden redden. Dan mede diep in het ijs besloten en te veel menschen op hetzelfde zijnde, vonden wij ons genoodzaakt hetzelfde te verlaten; ziende Gij ons goede God hier nu op het ijs, als in eenen kerker des doods besloten, waaruit, naar menschen oog, geene redding te wachten is, zoo dat wij met een ootmoedig hart tot U roepen: Heere! behoed ons of wij vergaan. Gij ziet ons naderen tot aan de grendelen des afgronds, tot aan de poorten des doods, geene hulp dan de uwe alleen, kan ons

ver-

verlossen, ach! laat uw ontfermend liefde-oog op ons geslagen zijn, red ons uit dezen hoogen nood en geef, dat wij eens weder te zijner tijd, in het lieve vaderland, in de liefde-armen onzer dierbare betrekkingen en aanverwanten mogen terugkeeren; doch is het uw wil o God! dat wij hier ons graf zullen vinden, zijt dan onze arme zielen genadig, opdat wij in het verderf niet nederstorten. Doe ons niet naar onze zonden, vergeld ons niet naar onze overtredingen, maar zie ons aan in de volmaakte gerechtigheid van uwen Zoon JEZUS CHRISTUS; en reinig ons door en in zijn bloed; zijt genadige God! wanneer wij sterven, een man voor onze weduwen en een vader voor onze weezen. Niets toch is U te wonderlijk, kan het dan zijn goede God! laat dan het ijs waarop wij ons thans bevinden, zich ontsluiten en zoodanig eene wending nemen, dat wij uit hetzelfde verlost en hier in dit barre land, bij menschen komen, van waar wij tot tijd en wijle, naar het vaderland kunnen terug keeren en ons leven redden, opdat wij niet ten prooije der wilde dieren worden, maar U onder de levenden mogen loven en danken. Dit schenke de genadige God ons allen en verwaardige ons, zijn lieven naam aan te roepen niet alleen hier maar hier namaals in de eindelooze eeuwigheid Amen."

Wij staken toen af, konden eene kleine ril water zien, doch moesten over ligt ijs daar heen slepen, te zwak om ons te dragen en te sterk om er door te roeyen, zoodat verscheidenen van ons tot

aan

aan den hals toe in het water vielen, en bijna hun leven verloren. Tegen den avond omstreeks 4 uur waren wij in genoemde ril water en roeiden daarin voort, loopende hetzelfde meest Z. W. Des avonds 6 uur was de ril ten einde en het al zeer donker, en heuvelig ijs. Wij waren genoodzaakt de sloepen op te halen en te overnachten, hebbende ook twee gaten in de sloepen. Des nachts perste het ijs zoodanig, dat wij de sloepen meer en meer moesten ophalen. Wij hielden met een derde van ons volk de wacht en lieten twee derde slapen, dekkende hen met de weinige klederen en dekens zoo goed wij konden.

Den 7 October 'smorgens waren wij stijf van koude, liepen en maakten zoo veel beweging als wij konden om warm te worden, zijnde het anders mooi weer, de wind Noordelijk. Ten Zuidwesten van ons konden wij een weinig water zien, herstelden onze sloepen en gingen vervolgens aan het slepen met dezelve over het ijs, om in dat watertje te komen, zijnde daar meer gebroken ijs. Voor den middag kwamen wij in hetzelfde, konden toen weder Z. W. over een weinig voort. Tegen den middag waren wij dat water weder ten einde. Wij konden de *Dundee* van Londen nog zien, maar bezijden, westen of oosten van ons, niets anders dan ijs en lucht. De Engelschman JAN THOMSEN keerde weder terug naar de *Dundee*, zonder tegen iemand onzer daarvan te spreken, zijnde hij toen, naar gissing 4 mijlen van zijn schip af. Wij vreesden voor den man, uit hooide van
de

de beeren, die wij dagelijks bij ons hadden. Op een ijsberg geklommen om te zien hoe wij het best zouden voortkomen, zagen wij weder een kleine ril water, sleepten de sloepen in hetzelfde, doch het liep spoedig ten einde. Zeer opmerkelijk was het echter dat hetzelfde, toen wij er in waren, als voor ons open ging en zoo veel ruimte kregen, dat wij konden roejen, soms liep het vast, doch een weinig wachtende, kregen wij weder zoo veel ruimte dat wij voort konden roejen; van hooge heuvels konden wij geen water meer zien. Des avonds sleepten wij onze sloepen weder op het ijs en aten ieder een beschuit brood en een stukje fraauw pekelspek, en dronken gezamenlijk een slokje rum, hetgeen ons wezenlijk verkwikte, maar onze dorst moesten lesschen met ijs en sneeuw. Evenwel waren wij dien dag buiten verwachting gevorderd, meest Z.O. of Zuidelijk over. Wij maakten de sloepen weder gereed om in te slapen, even als de vorige nacht, doch konden van dorst en koude aan geen slapen denken, schoon 's nachts mooi weer van wind.

Den 8 *October* 's morgens de wind Zuidelijk en fijn koud, vonden wij weder een gat in een der sloepen, repareerden dezelve zoo goed wij konden, klommen op een hoogen heuvel ijs om uit te zien, en zagen, zoo wij ons verbeelden, veel water, sleepten de sloepen naar hetzelfde en bevonden dat het baai ijs was, werkten in hetzelfde op zoo ver wij konden. Tegen den middag helder weer konden wij land zien naar gissing 25 mijlen Z. O. van ons, des middags geobserveerde breedte 73 gr. 55 m. werkten wij naar land over

en bevonden mede 7 streken Noordwestering te hebben, zijnde het land Suikertop. Tegen den avond liep het weder geheel dicht en schoof het ijs zoo verbazend op elkander, dat wij bij mogelijkheid daar niet over konden slepen met de sloepen. Toen moesten wij terug, beginnende dat ijs zoo sterk te kruijen, dat wij ter naauwernood de sloepen konden behouden, echter kregen wij ze op het ijs, doch moesten alweder vlugten en kwamen gelukkig weder in het baai-ijs, daar wij hoewel terug gaande, onze sloepen konden beveiligen. Des avonds met zonnen ondergang half vijf uren, zagen wij in het Z. O. weder eenige ruimte en werkten daar henen. Het was zeer koud, zoo dat wij met angst den naderenden langen nacht te gemoet zagen. Een beer die stoutmoedig op ons afkwam, gaven wij een schot met loopers, bij gebrek van kogels, in zijn kop, met het gevolg dat hij zeer spoedig afdeinsde. Wij kwamen bij een groote vlakke ijsschots waarop wij onze sloepen haalden en ze weder als voren gereed maakten om er in te vernachten. Zijnde onzes schiemans vingers geheel bevroren, waarover velen van onze manschappen klaagden, doch niet zoo erg.

Den 9 *October* 'smorgens de wind O. N. O. met een mooie koelte doch vreeslijk koud, hebbende het dien nacht een half voet dik gevroren en dat in zulk verbazend zout water, wij waren stijf van koude. hadden veel werk om weder warm te worden en mede zeer grooten dorst, zoo dat wij ijs aten hetwelk ons aan de lippen vroer. Wij kon-

konden geen water zien, gingen met onze sloepen over ijs, soms er door, die alzoo geweldig leden en zeer verzwakten, zoo dat wij vreesden dat de sloepen het zoo lang niet zouden uithouden als nog velen onzer. Na den middag zagen wij, Gode zij dank, weder water, en wel beneden wind van ons, het ging over en door zwak ijs er heen, met de zeilen bij, trappende het ijs voor de sloepen stukken zoo dat wij nog al zeer goed vorderden. Tegen den avond het ijs zwaarder wordende, gingen wij weder aan het sleepen over hetzelfde, soms er door. Drie onzer manschappen wierden geheel doornat, de sloepen er bestendig doorgaande, leden zoo geweldig, dat één bijna onbruikbaar werd, van welke de steven geheel van de kiel afbrak en wij veel moeite hadden haar boven water te houden, en de provisie enz. in de andere sloepen moesten overbrengen. Gelukkig waren wij dicht bij eene groote schots. Wij haalden de sloepen op dezelve en gingen dadelijk aan het repareren, sloopten een ijzeren hoepel van ons drankvaatje, sloegen dezelve regt en spijkerden daarmede de steven weder aan de kiel vast. Hier vernachtten wij onder gene strenge koude. Meer en meer begon men over vorst in handen en voeten te klagen. Het vroom zoo sterk, dat wij vreesden dat de geheele zee dicht zoude loopen. Elkander aanziende, bemerkten wij duidelijke teekenen van verzwakking.

Den 10 *October* 'smorgens dood stil en heel mooi weer, zijnde alles dicht gevoren, zoo dat
 wij

wij bijna ons raad ten einde waren. Wij moesten toch weder voort en over het ijs heen slepen, drie van ons volk vielen er weder door. Met behulp van anderen hen verdroogende en versterkende zoo goed wij konden, bleven zij nogtans behouden. Voorts kwamen wij bij een ijsberg, waar een afloop van versch water op had geweest. Wij hakten of stooten een gat in denzelfden, en vonden, tot aller blijdschap, water, hoewel brak, echter dronken wij met zoo veel smaak, dat niemand onzer zich herinneren kon, in zijn leven zoo smakelijk gedronken te hebben. Met de sloepen werkten wij daarna over het ijs Z. O. op. Bij velen onzer begon de moed te verzwakken, doch eenigzins weder te herleven toen ik zeide dat ik mij verbeeldde een schip te zien schoon het een ijsberg was, die veel gelijkenis op een schip had. Ondertusschen waren de kielien der sloepen zoodanig afgesleten, dat de kielboutjes allen begonnen uit te steken, en met onze verslaptte krachten, konden wij de sloepen haast niet voort krijgen. Des avonds waren wij weder bij een ijsberg, klommen op denzelfden en vonden, tot aller blijdschap, daar zuiver versch water. hebbende wij geen minder dorst dan des morgens, daar het scheen dat door het drinken, te meer van brak water, onze dorst vermeerderde. Wij zagen eene vlakke zware schots, waar wij naar toe werkten om er op te vernachten. De nacht was fel koud, wij sliepen een weinig en moesten dan weder loopen zoo hard wij konden,

ca

en allerlei bewegingen maken om warm te worden en te blijven.

Den 11 *October* 'smorgens stil en mooi weer, gingen wij weder met de sloepen aan het slepen over ijs, Z. O. op, zijde dat ijs zoo zwak, dat de sloepen er bestendig door gingen, geweldig leden en wij weinig vorderden. Ook verzwakten dagelijks velen onzer aan krachten en moed, doch ik sprak telkens weder moed in zoo veel ik konde. Na den middag de wind N. O. met een mooie koelte doch fijn koud, zetten wij onze zeiltjes bij, traptten het ijs voor de sloepen stukken en ringelrolden met dezelve, zoo dat wij nog al tamelijk vorderden. Des avonds zagen wij een groote ril water, kwamen nog in dezelve en bespeurden tevens, tot onze groote blijdschap, dijning, hetwelk te kennen gaf, dat wij niet ver van de ruimte moesten zijn. Met den donker kwamen wij bij een zware schots waarop wij de sloepen haalden, die zeer lek waren en gekalefaterd moesten worden. Dien dag hadden wij geen drinken gehad, en moesten hoe koud ook, weder ijs eten, dat bijna door de sterke vorst niet te doen was. Het rauwe pekelspek dat wij moesten eten, veroorzaakte mede veel dorst. Des nachts werkte het ijs zoo geweldig, dat wij altijd in beweging moesten zijn om de sloepen te bewaren, daar wij hard voor vreesden, denkende niet anders dan op dat ijs te moeten sterven.

Den 12 *October* 'smorgens 3 uren, de wind N. O. en manschijn, met een vlotte koelte,

202

zaten wij rondom in ijs, hetwelk geweldig kruide, zoo dat wij genoodzaakt werden, hoewel heuvelig ijs, de sloepen over hetzelfde te slepen, tot op de kant van het water, om daar dezelve te repareren en zoo spoedig mogelijk te vertrekken. Door dat slepen kregen wij weder drie gaten in de sloepen, doch repareerden dezelve zoo goed wij konden, hebbende toen onze Doctor in het ijs gelegen, ver van de sloepen, zoo dat hij, eer hij met behulp van anderen bij zijne klederen kwam, tot op het lijf toe bevroren was, wij liepen met hem zoo lang, tot dat hij weder in de warmte kwam, waarna wij onder zeil gingen. Ten 6 uren werkten wij Z. O. over, zoo veel wij konden, waar de meeste ruimte ons geleide, doch kregen meer en meer water, zeilden met een snellen voortgang, zoo dat wij dachten dien dag land te krijgen, Na den middag waren wij in de openbare ruimte met hol water, zoo hol, dat wij met de sloepen het bijna te kwaad kregen, zoo dat wij gedurig de zeilen moesten neder laten, wij kregen ook zoo veel water over, dat wij onophoudelijk moesten hoozen of pompen. Het vroom zoo sterk, dat alles bijna ijs wierd en de sloepen onhandelbaar waren. Tegen den avond kwamen wij weder onder strookjes ijs en kregen slegt water. Wij zuiverden onze sloepen van ijs, hetwelk hun veel opligte. Zoo dit niet gebeurd ware hadden wij er onder moeten bezwijken. Des nachts 12 uren kwamen wij aan land, zijnde Suikertop. Wij waren toen alle stok-

en vermoeid, zoo dat wij veel moeite hadden de sloepen op droog te krijgen. Eene akelige nacht bragten wij door, aten een stukje brood met raauw pekelspek, hetgeen wij van de dorst bijna niet konden door krijgen, doch hadden mede honger.

Den 15 October 's morgens de wind Z. O. mooi weer van wind doch dik van sneeuw, zagen wij weder in een der sloepen, door het opstepen een gat, en van de andere dat de naden ontzet waren, zoo dat wij weder aan het repareren moesten. Wij sloopten intusschen eenige plankjes uit de buikdelling der sloepen, om vuur te maken en dan ijs te smelten in een ketel, zoedra het warm wierd, of het ijs gesmolten was, konde men bezwaarlijk order houden, daar het volk, om het eerst te drinken, begon te vegten, hoe zwak zij ook waren. De meesten onzer waren of handen of voeten bevroren, en een matroos met name R. KRUL, zoo inwendig koud, dat hij gaan noch staan konde. Wij zetten den man bij het vuur, hoewel het loopen en beweging maken beter was, doch daartoe was hij niet meer in staat. Onze sloepen weder hersteld zijnde, zoo veel geschieden kon, hielpen genoemden man daarin, dekten hem met klederen en dekens zoo goed wij konden, gingen weder op reis om de Zuid, onder land langs en vorderden mooi. Voor den middag een vlugge koelte namen wij vrij wat water over in de sloepen, hetwelk terstond ijs was en onze weinige klederen die wij hadden, doornat maak-

te,

té, zoo dat toen niemand meer in het water moest vallen, of zoude zulks met den dood bekoopen. Des avonds dik van sneeuw, te 10 uren kwamen wij weder in het ijs tusschen verscheidene eilanden, waar wij buiten om moesten, doch konden geen plaatsje vinden daar wij de sloepen op haalden. Wij moesten onophoudelijk pompen en het op riemen houden. Des nachts helderde het eenigzins op. De wind O. Z. O. zetten wij onze zeiltjes bij en zelden om de Zuid, waar de meeste ruimte ons geleide, soms liep het vast en moesten dan weder terug, bragten een akeligen nacht door, daar allen klaagden over pijn in handen of voeten, en velen over geweldige kramp, dat mij mede vreeslijk hinderde, benevens den stuurman, mijn zoon en de kinderen, welke laatsten wij altijd bestopten en mede opene voeten hadden, doch zij waren over het geheel van de besten. Intusschen overleed RIJNIEER KRUL van de Helder, in den ouderdom van 46 jaren, hebbende die man een akeligen dood; stervende deed hij niets anders dan geweldig kners-tanden.

Den 14 October 's morgens de wind Oost, mooi weer, roaiden wij aan een eiland en begroeven daar den overledenen, voorts zochten wij ons versch water, hebbende allen grooten dorst van ons droog brood en zout pekelspek eten, doch wij vonden geen water en moesten uit nood weder ijs eten, dat zoodanig aan de lippen vroom, dat wij bijna allen zeere lippen kregen. Den geheelen dag roaiden wij door, onder land langs, het-

hetwelk niet veel beschoot. Des avonds waren wij bij een singel, haalden de sloepen op dezelve, waren zoo vermoeid en af van slaap, dat wij veel moeite hadden dezelve op droog te krijgen, doch sliepen dien nacht vrij goed naar mate der omstandigheden.

Den 15 October 'smorgens de wind N. O. met een mooie koelte en dik van sneeuw, zijnde wij allen stijf van koude, liepen en maakten zoo veel beweging als wij konden om warm te worden, gingen toen op reis om de Zuid en konden tot ons groot geluk zeilen, daar het roeijen, hoewel wij zulks even goed deden om de warmte, niet veel hielp. Des middags zagen wij, Gode zij dank! een Doensch huis staan, dat wij zoo nooddelijk niet verwacht hadden, niet wetende dat er op die hoogte menschen woonden, zijnde wij te Oppernewick. Tranen van dankbaarheid vloeiden ons uit de oogen, want wij waren af en hadden slechts nog voor één etmaal brood, zoo dat wij buiten dit onverwacht geluk, zeker nog van honger hadden moeten sterven. Met dubbele moed roeiden wij voort. Aan wat komende stond de koopman reeds op de kant om ons te ontvangen, verzocht ons dadelijk bij hem in huis te komen, zeggende, gij moet hier een paar dagen stoppen, dat zal ulieden opkwikken. Hij liet terstond warm eten koken en deed alles, wat hij doen konde. Ik, de stuurman, mijn zoon en de kinderen, moesten bij hem in komen, hij gaf ter onzer verkwikking alles wat hij had. Onbeschrijflijk was onze vreugde,

de, wij wierden weder geheel mensch. 's Mans naam was GEORGE JACOBSEN, medicijnen gaf hij aan onzen Doktor, welke daarmede handelde naar bevind van zaken, des schiemans handen moesten gesneden worden en de nagels der vingeren afgenomen, die geheel zwart waren. D's avonds schonk ons de koopman een goed glas punch, en moesten, hoewel wij zulks weigerden, op zijn bed slapen, slapende hij en zijne vrouw op de stoel en ons volk in de kabakken.

Den 16 *October* 's morgens wakker wordende, gevoelden wij onze leden, doch waren zeer verkwikt en nitgerust, zijnde onze vingeren gevoelloos even of dezelve dood waren, alsmede de voeten, doch na eenige beweging beterde zulks merklijk en schenen nieuwe menschen te zijn, hadden de wind Z. O. met mooi weer, zoo dat wij dien dag door loopen en warm eten, vrij wat ophielderden. Wij droogden onze klederen en reinigden ons zelve, dat ons onuitsprekelyk verfrischte, kregen vijf paar wildemans laarzen voor mij, de stuurman en de kinderen, van den koopman present, zijnde veel warmer dan de onze. Velen van ons volk zaten den geheelen dag in de sneeuw met handen en voeten wrijvende, hetgeen zoo veel hielp, dat dezelve van bijna zwart, rood wierden, verder de handen vol blaren hebbende verbond de Doctor dezelve. Wij kookten het weinige pekelspek dat wij hadden, om het niet meer raauw te eten, doch werd onder het koken door het hongerend volk vrij wat

gebruikt. Des avonds maakten wij alles gereed om des anderen daags naar Preuven, 10 mijlen van daar, te vertrekken, als kunnende daar niet blijven, doch de Koopman wilde niet dat wij zonder loots zouden gaan. Hij sprak met de Esquimaux, doch niemand wilde, gelastte daarop zijnen kuiper dat die voor geld zoude mede gaan, hetgeen wij gaarne wilden geven. Des nachts sliepen wij weder op des Koopmans bed, dat ons nog meer dan den vorigen nacht verkwikte.

Den 17 *October* 'smorgens de wind Z. O. mooi weer doch koud, waren wij gereed te vertrekken, dan geen brood hebbende, verzochten wij den Koopman om brood. Hij gaf 120 pond hard rogenbrood, 20 pond dito iets beter, wij hadden verders genoten 10 pond spek, 1 schepel erwten, 1 half schepel gort en een 18 voets sparretje tot een spriet voor een sloepszeiltje, waarvoor ik assignatie passeerde. Ten 8 uren waren wij gereed naar Preuven te vertrekken, maar drie onzer manschappen waren volstrekt buiten staat mede te gaan en moesten te Oppernewick blijven, zijnde onze schieman HARMEN TRAKING uit het Oldenburgsche, HARTMAN HOEK van Harlingen en JAN BAKKER van Texel. Wij namen afscheid van dezen, niet wetende of wij hen immer weder zouden zien, denkende althans dat de schieman zeker zoude sterven. Wij gingen toen weder op reis, zijnde de koopman zoodanig over ons bezorgd, dat hij, benevens zijne vrouw, bij het afscheid nemen schreide en ons in de hand des Heeren aan-

bevol. Wij staken af en roeiden voort, zeilden ook zooveel wij konden met mooi weer. Na den middag tusschen de klippen hadden wij harde windvlagen, die gaande weg toenamen. In sommige bogten hadden wij het kwaad genoeg; doch over dezelve en onder de opper van het land, mooi weer. Des' avonds 10 uren kwamen wij te Preuven, vonden daar veel menschen, waaronder zes Deenen, doch geen koopman of Deensch huis. Wij werden daar weder op hunne wijze zeer goed ontvangen en in de kabakken geleid, zijnde daar opzigter HANS CHRISTIAAN, bij welke ik, de stuurman en eenige onzer manschappen intrek namen, alwaar het door de menigte menschen en lampen van de warmte en stank, bijna niet was uit te houden, ofschoon de menschen zoo gediensig waren als men konde verlangen. Men had een zeer slegte vangst en het dus zeer armoedig. De ake-
 ligheid hunner leefwijze is nauwelijks te beschrijven. In een der kabakken zaten ruim 40 menschen, allen moedernaakt, en hadden bijna niets te eten, echter waren zij nog zeer vergenoegd en te vreden, en onder al hun armoede, in dien zin rijk. De kinderen zaten met een groot been in de hand waaraan zij beten en zogen.

Den 18 *October* 's morgens waren allen met hoofdpijn bezet, door den walm en stank in die hut, zoo dat wij ons buiten hielden zoo veel wij konden, hebbende de wind Z. W. en dik van sneeuw. Onze sloepen hadden wij in het water laten liggen en vertuid, zaten toen droog en weder

der ontramponeerd, meesten dus aan het herstellen, alle klederen waren weder deernat, en vele door de honden van honger opgegeten. Dien dag meesten wij nog blijven. Wij verzochten wantz eten te mogen hebben, en kregen ook weder gort en erwten van de Deansche provisie, de andere menschen benevens de honden waren zoo zeer uitgehongerd, dat men - met permissie - 10 of 12 honden om zich heen had, die om den afgang als een lekker beetje vógten. Het drinken was hier mede zeer slecht, wegens de sneerige klippen met traan bezoedeld, zoo dat men het niet dan uit grooten dorst konde gebruiken. Voor den middag stormweer en dik van sneeuw, konden wij onze sloepen niet te bewaren. Nadat middag zagen wij veel walvisch, en werden aldaar op dien tijd haerlijke gezien. Des avonds en nachts weer en wind hetzelfde.

Den 19 October 'smorgens dood stil, dik van sneeuw, de wind Zuidelijk. hadden wij goede gelegenheid om om de Zuid te gaan, zijnde de afstand tot de naaste menschen 46 mijlen, waarvan wij zeker 60 moesten maken, en mogelijk meer, om dat wij onder land langs, bogt uit bogt in moesten, en eindelijk over stakkende Jacobsbogt. Wij resolveerden om met een sloep naar Opperhewick terug te keeren, en verzochten den Koopman daar om zijne groote barkes, waar wij heter zee mede konden bouwen, daar wij met de sloepen velstrekt niet dan met mooi weer en opperwals-winden konden werken of vutrekken. Twee

onzer sloepen daarvoor aanbiedende; die beter voor hun waren, daar zij zelve een sloep hadden en dan walvisch konden vangen, en anders niet. Voor den middag een harde koelte, moesten met de sloep terug, daar wij niet tegen den wind konden oproeijen. Intusschen hadden die menschen lijnen in onze sloepen geschooten, en schooten dadelijk aan een walvisch vast. Des avonds kreeg de Deensche sloep een ongeluk bij de visch, en werd door dezelve aan stukken geslagen. Een der Esquimaux verdronk, zijnde het water hol, en daar het donker begon te worden moesten zij, hoewel de visch lag te sterven, dezelve verlaten, om niet dood te vriezen. Weder te Preuven aan de wal komende, was het gejammer en geschrei over den dooden man verbazend, zeggende de Esquimaux verder, dat het ongeluk veroorzaakt was, om dat zij geene reine of liever, nieuwe klederen aanhadden, waarom de visch zoo boos was geweest.

Den 20 *October* 's morgens dood stil, dik van sneeuw, gingen toen de Kojakken om de visch te zoeken. Voor den middag kwamen zij terug, doch konden door den sneeuwjagt zoo weinig zien, dat zij de visch niet hadden gevonden. Tegen den middag begroeven zij den dooden man onder steenen, hebbende bij hetzelfde geene de minste omstandigheid plaats. Twintig der onzen waren met de sloep naar andere Esquimaux geweest om te vernachten, welke terug kwamen en niet weder heen wilden, als zijnde de ar-
moe-

moede daar zoo groot, dat zij, bij hunne komst, alle gevisiteerd waren, of zij ook levensmiddelen bij zich hadden, welke zij dan wilden inruilen voor robbevelen. De menschen aten klipkroost en waren vol ongedierte, daar wij mede vrij sterk door geplaagd werden. In het kort, de morsigheid was zoo groot, dat ons het hart omkeerde. Evenwel hadden zij den nacht daar moeten doorbrengen, om dat zij van koude het in de opene lucht niet konden houden. Bij ons omtrent even eens doch niet zoo erg, maar het was te moeten. Bij den Deen in de kabakken vonden wij het beter. Na den middag verbeeldden wij ons een schip te zien, dat ons grootelijks verheugde, denkende dat het de *Dundee* zoude zijn, wjl de Kapt. ons beloofd had, dat hij, uit bezetting gerakende, al onder land langs zoude houden, maar helaas! bij het opklaren was het een ijsberg; zeer bedrukt keerden wij in de kabakken terug. Des avonds aten ik en de stuurman bij den opzigter, soep van witvisch vleesch en smaakte ons vrij goed. Wij aten ook Maktak, zijnde de huid van witvisch, konden zulks, hoewel raauw, ook eten.

Den 22 *October* 's morgens de wind N. O. mooi weer, gingen wij voor den dag weder met een Deensche boot of groote jol naar Oppernewick om de groote barkas te verzoeken, doch buiten de klippen komende, woei het zoo hard, dat wij terug moesten. Wij zagen toen van deze poging af en besloten het te wagen met onze sloepen, schoon wij er vreeslijk tegen opzagen, zijnde de sloepen
zwak

zwaak en te zwaar beladen met menschen , provisie en bagage , om in de opene zee te varen. Onze krachten waren mede zoodanig verminderd , dat wij niet konden doen , dat er anders wel gedaan konde worden. Wij namen des avonds 120 pond hard roggenbrood , 30 pond boter , en hadden verders genooten 2 schepels erwten , 2 schepels gort , betaalden onzen loots zijn geld en maakten ons in alles klaar om des anderen daags vroeg te kunnen vertrekken. Des nachts een harde koelte uit het N. O. zijnde eene goede gelegenheid indien het iets ophelderen en bedaren mogt.

Den 22 *October* 's morgens de wind Noordelijk en een stijve koelte , konden wij niet vertrekken , zeggende de opzigter , zoo wij met 2 sloepen naar Oppernewick terug konden gaan en een derde van het volk bij hem bleef , dat wij dan van honger niet zouden sterven , mits dat wij mede moesten robben vangen , enz. om dat er anders geene genoegzame provisie was , zeggende verder , indien gijlieden geen goed weder treft , is het niet te doen. Wij waren bijna ons raad ten einde. Ik ging eerst nog eens naar Oppernewick met een sloep , om de barkas te vragen , om zoo dezelve door ons gekregen wierd , dan dadelijk terug te komen en daarmede om de Zuid te gaan , doch in geen drie dagen terug komende zou de tweede sloep ons volgen. Tegen den middag kwamen wij terug , daar wij het niet konden oproeijen. Des avonds aten wij weder maktak , met droog brood en koud water. Wij stelden den opzigter voor ,

zoo bij ons nog 150 pond brood en 30 pond bouter wilde geven, wij dan de reis om de Zuid wilden aannemen. Dat hadden wij noodig, daar wij soms door harde en contrarie winden wel 4 a 5 dagen genoodzaakt konden worden aan land te stoppen, en dan geene provisie hebbende, van honger zouden omkomen, denkende dat wij bij robbevelesch en, zoo als het thans op Preuven gesteld was, niet anders hebbende, niet konden leven, en dan liever wilden vertrekken, schoon het vooruitzigt zeer akelig was.

Den 23 *October* 's morgens de wind Noordelijk, goed weer, ontvingen wij de gevraagde provisie, kunnende tevens bemerken dat men ons liever zag vertrekken, dan daar te overwinteren, en niet zonder reden, bij een zoo geringen voorraad van leefstogt. Ik gaf den man een bewijs van het geheel met intrekking van dat van den 21 *October*. Het geheel bestond nu in 270 pond hard roggenbrood, 5 schepels gort, 5 schepels erwten, alsmede 4 vlesschen korenbrandewijn, die om den wille van ons, zoo aan *zijn* als *ons* volk waren uitgeschonken. Nu gereed om te vertrekken, moesten wij daar weder twee man laten, die de voeten zoodanig bevrozen waren, dat zij gaan noch staan konden, zijnde de oppertimmerman NIS BRORSMA van Harlingen en onze koksmat JACOB KARSMAN van Texel. Het afscheid van hun was weder treffend, daar het zeer goede menschen waren, en zij bitter schreiden en ontroerden nu wij hen moesten verlaten; velen hompelden naar
de

de sloepen en konden er bezwaarlijk in komen. Ten 10 uren met mooi weer en wind, doch dik van sneeuw, vertrokken wij, doch niet zeer vrolijk. Wij zeilden en roeiden zoo veel wij konden. Des avonds vonden wij baai-ijs in een groote hoogte onder land, doch moesten terug en kwamen weder in het water, gingen toen verder van land af, zoo veel Zuid over als wij konden, zonder een plaatsje te vinden daar wij de sloepen konden ophalen, zoo dat wij genoodzaakt waren door te roeijen, onder een zeer verstopte lucht. Middernacht de wind aanhalende zeilden wij met een snellen voortgang om de Zuid, onder land langs. Tegen den daggraad hadden wij vreeslijk hol water, zoo dat wij veel water overnamen en onophoudelijk moesten pompen. Wij stroken onze zeiltjes, kregen kort daarop stormweer, zagen een hoogen klip die vreeslijk steil was, gingen vlak voor de zee af naar dezelve toe, op hoop dat wij er om heen konden komen, doch stelden ons niets anders voor dan te moeten verdrinken, onze andere sloepen verloren wij uit het oog, kregen veel water over, daar de zee ons geweldig slingerde en soms over de sloepen heen liep. Wij waren toen dicht onder het land en konden om genoemden steilen hoek komen, dat ons geluk was, want wij hadden het geen kwartiersuur meer kunnen uithouden. Wij hadden hier slecht water, roeiden onder den opper van het land voort, doch zagen onze sloepen niet, dat ons zeer ongerust maakte.

Den

Den 24 October 's morgens de wind Oost, met stormweer en sterke koude, zagen wij onze sloepen vooruit. Met blijdschap roeiden wij naar hen toe en zij waren niet minder verblijd ons weder te vinden, doordien zij ons, gelijk wij hen, verloren achteden. Wij roeiden nu gezamenlijk naar een groote vlakke, met oogmerk om er de sloepen op te halen en wat te eten, hopende daar water te zullen vinden, eens lustig te drinken en dan daar wat te slapen, doch de koude verhinderde zulks. Wij liepen zoo hard wij konden om warm te worden en vertrokken weder. Wij waren allen nat, doch niet doornat, om dat het water dat wij op ons kregen terstond ijs was, zoo dat wij allen vertind schenen te zijn. Voor den middag de wind afnemende. Na den middag mooi weer van wind maar dik van sneeuw, zagen tegen den avond een groote vlakke op de Noordzijde van Stukkende Jacobsbogt, waarop wij vele rendieren of reeën zagen. Wij haalden onze sloepen op, waren toen dood af en aten een stuk brood met boter. Tot onze groote vreugde vonden wij hier goed drinkbaar water. Wij maakten de sloepen droog en schoon zoo goed wij konden, om er in te slapen, of liever in weg te kruipen voor de koude, dekten ons met doornatte klederen en dekens en bragten eenen kommervollen nacht door. Uit vermoeijenis vielen wij in slaap en werden straks daarna weder door geweldige kramp trekking en pijn wakker, maakten dan allerlei bewegingen om warm te worden.

Den

Den 15 October 's morgens de wind Z. O. met goed weer doch dik van sneeuw, aten wij een stukje brood en dronken eens koud water, loopende om de warmte, en maakten ons gereed om te vertrekken, onder des viel onze speksnijder van zich zelve, doch wij kregen hem met koud water bij. Hij had mede de vorst in handen en voeten, wij hielpen hem in de sloepen en gingen op reis, al onder land langs, Stukkende Jacobsbogt in, hopende het onbekende eiland te krijgen, doch daar wij moesten roejen en niet konden zeilen, vorderde het weinig. Voor den middag zagen wij een beer op een hooge klip in de sneeuw loopen, zeker 600 voeten boven de oppervlakte van het water. Tegen den middag mooi zonneschijn weer en niet zoo koud, dat ons zeer aangenaam was. Des middags geobserveerde breedte 71 gr. 25 min. Na den middag roeiden wij voort doch tegen den avond konden wij niet meer. Wij gingen naar land, vonden onder een steele klip een singeltje, zoo groot, dat de drie sloepen er juist op konden staan, en wij haalden ze met veel moeite er op, daar de eene om zijne handen, de andere om zijne voeten, weinig konde uitvoeren, weder een akeligen nacht als voren, weinig slaap, door pijn en kramp gedurig afgebroken, niet lang konden wij het op die wijze uithouden, zelfs de sterkste onzer moest bezwijken. Wij hadden veel moeite om de sloepen des nachts voor schade te hoeden, daar wij dezelve niet ver genoeg op het droeg konden halen. De stuurman, ik en de kin-

kinderen, waren van de besten, hetwelk ik daaraan toeschrijf, dat wij gedurig beweging maakten, waartoe wij ook de kinderen noodzaakten, bestoppende altijd onze voeten met klederen en dekens. Met dat alles waren onze handen en voeten doof en konden niet zoo veel beweging maken dat zij warm wierden.

Den 26 *October* des morgens, zijnde 5 uren, de wind Oost met een mooi koeltje, konden wij van koude niet langer in de sloepen durven, gingen weder op reis, vervielen in zoo vele ijsbergen, dat wij dezelve bijna niet konden mishouden. Met den dag kwamen wij in baai-ijis, werkten in hetzelfde op, denkende dat wij de bergen gepasseerd zijnde, water zouden vinden, doch het baai-ijis werd al zwaarder, zoo dat wij terug moesten. Op een ijsberg geklommen om uit te zien, en met een om versch water, zagen wij de openbare ruimte maar vonden geen verschwater. Wij beslooten om het op de Zuidhoek van de Stakkende Jacobsbogt aan te zetten, daar wij konden zeilen, schoon de wind sterk genoeg was. Wat zullen wij doen vroeg de een den anderen, en het besluit was eindelijk, alle zeilen bij te zetten. In de ruimte komende keerde onze speksnijder terug, haalde zijn zeil neer en roede in den wind op, daarop de speksnijdersmaat, wordende het water hol. Wij namen ook veel water over, zijnde met onze sloep besloten voort te gaan, doch wilden eerst nog eens met de anderen spreken, roeiden wel drie uren eer wij

wij bij hen waren, daar zij mede voortroelden. Eindelijk hen inhalende bragten wij hen onder het oog, waar wij menschen zouden vinden en wel Deenen, het was nademiddags 3 uren. Wij kregen ten antwoord, dat zij ons zouden volgen, daar de wind in dien tijd vrij wat was gaan liggen. Wij zeilden toen op de punt van het land aan, West ten Zuiden van ons. Des avonds een mooie koelte en mooi weer, weinig baai-ijis en slecht water, zoo dat wij goed voortzeilden, en roeiden om de warmte te houden, den geheelen nacht door. Tegen den morgen kwamen wij aan land, roeiden om een punt, vonden een singel daar wij met veel moeite de sloepen opkregen, en waren zeer gelukkig overgekomen, daar nu de wind hand over hand toenam, en het dik van sneeuw werd. Wij kroepen weder in de sloepen om voor de koude en sneeuw ons te beveiligen, als mede om te slapen, hetgeen daarmede als de vorige nachten ging. De dorst deed ons, bij gebrek van water, ijis eten, zoo dat onze monden van binnen schenen raauw te worden.

Den 27 *October* 'smorgens de wind Oost en een harde koelte als ook dik van sneeuw, moesten wij weder op reis, bijna alle verdorst en vele van ons volk moedeloos. Wij spraken hen zoo veel moed in als wij konden, zeggende dat wij dezen dag zeker te Nogsoak zouden komen, zoo als wij ook wezenlijk dachten, roeiden om de punt weder heenen, konden toenzeilen en lie-

pen

pen snel voort. Wij zagen een afloop daar wij kennis aan hadden, hebbende aldaar met ons schip gelegen en water van daan gehaald, en daar wij de stenen hadden ingenomen voor ballast. Wij lieten onze zeiljes vallen en vonden onder het ijs versch water, dronken zoo veel de koude ons toeliet. Daarop weder onder zeil, twijfelende toen niet meer dat wij menschen zouden vinden, zeilden met een snellen voertgang langs het land, zoo dicht aan hetzelfde, bogt uit bogt in, dat wij alles goed konden zien of er menschen woonden. Tegen den middag kwamen wij om de Zuidhoek van de bogt heen, zagen het Hazen eiland, alsmede de kleine eilandjes, welke wij wisten dat voor Nogsoak lagen, en kwamen ook zeer spoedig daar. Onze blijdschap was groot, rekenende ons nu haast voor behouden, doch vonden daar maar een Deenschen man, die ons medelijdend ontving, zijn naam was MARTEN CHRISTIAAN MULLER. Wij verzochten hem om erwten, gort en warm eten, hetgeen hij ons dadelijk gaf, geleidende ons in de kabakken bij de Esquimaux. Deze menschen betoonden ons ook het grootste medelijden, ziende zoo velen onzer die bezwaarlijk gaan konden, en inwendig verkleumd waren. Zij boden ons terstond van hunne spijs aan, hetwelk wij ook konden eten, schoon huid van witvisch en deszelfs vleesch, van welken zij dien dag drie gevangen hadden, zoo dat zij geen gebrek, en het zeer veel beter dan te Preuven hadden. De menschen zagen er
ook

ook allen zeer gezond uit, hunne spijsen maak-
 ten beter dat wij dachten, schoon traanvisch.
 In hunne hutten of kabakken echter, - onder
 geweldige stank - was het zeer warm, door de
 menigvuldige menschen en lampen, hetgeen ons
 onbeschrijfelijk onaangenaam was. De doctor on-
 derzocht nu de bevrorene handen en voeten, dan
 geene medicijnen hebbende, konde hij niet an-
 ders doen dan het doode vleesch afsnijden. De
 ergsten waren ARIAN KOUDENBURG van het Vlie,
 ZWERUS KOERSE van Harlingen, WILLEM SCHUIB
 van Texel, HENDRIK LOLKES van het Ameland
 en P. KOK van Texel, wier voeten zoodanig be-
 vrozen waren, dat wij bij gebrek van medicijnen
 voor hun leven vreesden. De Esquimaux zagen
 me le naar de zwakken en legden iets op het
 raauwe hunner voeten dat wel dons scheen te
 zijn. Voor het overige waren allen van harten
 gezond. Des avonds was ons eten klaar. Wij
 aten zoo lekker, dat niemand onzer van zijn le-
 ven zoo lekker gegeten had, schoon slechts soep
 van erwten en gort, zonder eeaig vleesch of
 vet. Wij konden ook zeer goed merken dat ons
 alks inwendig verwarmde en goed deed. Daar-
 op gingen wij in de kabakken om te slapen,
 zijnde er drie stuks, waarin 60 Esquimaux en
 wij met ons 40, zamen 100, moesten geplaatst
 worden. Hier hadden wij het zoo warm en be-
 haauwd, dat men verschrikkelijk zweette. Wij
 sliepen bijna allen naakt nevens de wilden, ter-
 wijl de hut vol walm en stank was. Deze ver-
 an-

andering was te groot voor ons, zoo dat wij toetf van de warmte, gelijk te voren van koude weinig konden slapen en door het ongedierte geplaagd werden.

Den 28 *October* 'smorgens waren wij wonderlijk gesteld in handen en voeten, zijnde dezelve geheel gevoelloos, doch over het geheel beter dan in de sloepen, de wind N. O. met een stijve koelte, zochten wij onze sloepen op en bevonden ze weder ontramponcerd. Wij repareerden dezelve, waartoe wij hier beter gelegenheid hadden. Met verlangen wachtten wij op goed weder om spoedig te kunnen vertrekken naar Zwartvogelbaai, zijnde eene kolonie met Deensche huizen, daar te Nogsoak te weinige kabakken waren voor zoo vele menschen en ook te weinig provisie. Van den Deen kregen wij 320 pond brood voor de reis, en hadden verder genoten 2 schepels gort en 2 schepels erwten, waarvoor ik adsignatie passeerde. Dien dag konden wij niet vertrekken, omdat wij onze sloepen niet voor des avonds klaar hadden. Tot ons groot verdriet werd er goed vermist, als klederen, tabak, besluit en brood. De vraag was, wie heeft het weggenomen? De Deen hield ons volk voor de daders, verklarende, dat hij nooit zijn pakhuis sloot en niet noodig had te sluiten, dat hij 56 jaren in Straat-Davids geweest was en nimmer iets kwijt geworden, dat die Esquimaux zeergodsdiensfig waren enz. Een Esquimaux diende hier als schoolmeester, welke alle morgens en avonds een

een gebed deed, men zong verder en las een kapittel uit het N. T. en zong weder tot besluit, waarbij de grootste eerbied heerschte en zij vele Europeërs beschaamdten, zijnde die Esquimaux oneindig veel menschelijker dan op Preuven.

Den 29 *October* 's morgens de wind N. W. storm doch droog weer, konden wij niet vertrekken. Des avonds hadden wij onze sloepen te water gebragt en vertuid, doch zij raakten gaande doordien het eene touw gebroken was. Na hetzelfde hersteld te hebben gingen wij weder in de kabakken, uit hoofde van het geweldig sneëdwagen. In een der kabakken bevond zich eene oude vrouw, die men zeide 102 jaren oud te zijn. Zij was nog zeer vlug en gezond, naaide, stak zelve de draad in de naald en was verwonderlijk leenig, zittende veeltijds met de knien bij de ooren, zoo dat zij veel geleck naar een Ourang-Outang. Haar kin en schouders had zij zwart geprikkeld tot sieraad, volgens gebruik in hare jeugd. Des middags hielden de Esquimaux godsdienstoefening en vierden den zondag, hoewel eenvoudig doch zeer plegtig en met grooten eerbied. Des avonds hetzelfde, levende die menschen, in den volsten zin van het woord, zeer christelijk. Logen, stolen noch krakeelden nimmer en waren daarenboven zeer mededeelzaam onder elkanderen. Zij vingden weder twee witvisschen van 18 voet lengte en 5 een tweede voet dikte, die zij aan stukken sneden en dadelijk aten. Wij moesten mede eten en het smaakte ook zeer goed,
zijn-

zijnde er geen traan- of wansmaak aan. Des avonds kookte de Deensche man een groot stuk witvischvleesch alsmede huid, dat wij in de sloepen bij ons vertrek moesten mede nemen. Des nachts kon men het in de kabakken van de warmte en bedómppte lucht niet houden, schoon bijkans naakt liggende, liep het zweet ons bij het lijf neder. Hartelijk verlangden wij naar eene goede gelegenheid om te kunnen vertrekken, schoon wij Zuid over 36 mijlen moesten afleggen, en dus 3 a 4 dagen, op het spoedigst, werk hadden, maar dan waren wij ook zoo goed als gered, als zullende het in die kolonië ruimer en beter, ook meer provisie en verscheidene bij elkander liggende kolonien vinden, als: Jacobshaven, Klokkenhoek, Egede's-minde, Rittenbrink, en meer anderen, allen 5 a 6 mijlen van elkanderen, alwaar wij ons dus konden verdeelen.

Den 30 *October* 's morgens mooi weer, de wind Z. O. ging de reis naar Zwartvogelbaai, doch moesten weder 6 van onze manschappen te Nogsok laten, die volstrekt gaan noch staan konden, met namen, BOOIJ BOOIJSE, P. KOK, A. KOUDEBURG, ZWERUS KOERSE, WILLEM SCHUIL en HENDRIK LOKES; ongelukkig voor die menschen, te meer daar er geene medicijnen waren, en dus niets aan gedaan konde worden, dan dat zij zich wieschen met hun eigen water. Sommigen begonnen het koud vuur te krijgen, dat de Doctor ter wij vertrokken, wegsneed. Aan den Deenschen man betaalde ik voor eenig genooten goed

en huisvesting f 6 - : Wij namen afscheid van onze zwakke lotgenooten met tranen in de oogen vreezeude hun nimmer weder te zien. 8 Wat was dat hard voor ons allen! Met de zeilen bij zetten wij het om de Zuid. Tegen den middag waren wij in Sjouke Douwesbogat en hadden daar een harde koelte, zoo dat de zeilen gestroken moesten worden, roeiden dwars over dezelve en niet zonder veel water te scheppen. Na den middag kwamen wij over de bogt en onder de opper van het land, haalden onze zeiltjes weder bij en stuurden om de Zuid. Des avonds kwamen wij voor het Waaigat met stormweer, dicht onder land, ook stooft de sneeuw zoodanig, dat wij uit onze oogen niet konden zien. Wij roeiden met de sloepen op een singel vast, hoewel wij geen land zagen. Het was zoo verbazend koud, dat het onze spraak belemmerde en de vorst in de aangezichten kwam. In het kort, wij moesten terug wilden wij niet doodvriezen. Alle onze krachten spanden wij in om tegen de koude beweging te maken. Des nachts waren wij soms onder hooge klippen, hadden daar opper en het niet zoo koud, maar dan weder nevens vlak land zijnde, even koud en hol water, stuuende het water over de sloepen, zoo dat wij allen van ijs wel geharnast schenen. De sloepen raakten mede vol ijs en werden bijna onhandelbaar, daarenboven verloren wij elkander uit het oog, hoewel het noorderlicht zeer helder scheen. Allen stijf van koude en ijs, terwijl de kinderen onder de dekens bestopt lagen.

Den

Den 31 October 's morgens de wind Z. O. en nog vreeslijk koud, kwamen wij gelukkig weder te Nogsoak met twee sloepen, zeer beducht over de andere. Niemand van ons kon lopen, wij kroepen naar de kabakken. Regt blijde waren de menschen dat zij ons weder zagen, daar zij niet anders gedacht hadden of wij waren weg. In het holle water, zeiden zij, kunnen zij niet langer roejen en zijn allen zeker dood gevoren. Wij hadden het ook zoo akelig nog niet gehad en durfden die reis niet weder aanvaarden, omdat het weder in dien tijd van het jaar te onbestendig was. Des middags kwam onze vermistte sloep terecht, even als wij, dood af, maar gelukkig zij waren behouden. Met overleg van den Deenschen man beslooten wij nu dertien man bij hem te laten en dan naar Niakonak te gaan, zijnde in stukkende Jacobsbogt 8 mijlen van Nogsoak, - en van daar, indien het te bekoemen was, zooveel provisie te halen, dat hij met dertien van onze manschappen konde overwinteren. Van de straks genoemde plaats kon weder de helft van ons naar Ommenak, 10 mijlen van Niakonak oversteken, zijnde dat een der grootste kolonien. Alzoo stelden wij ons voor hier te kunnen overwinteren. Des middags kookte men warm eten, deed er een stuk witvischspek in, dat elk zeer goed smaakte, het spek zelf was te vet om te eten, doch had anders geen de minste traan- of wansmaak. Het verkwikte ons althans zooveel, dat wij weder bij ons zelve kwamen,

doch velen onzer hadden zooveel geleden aan hunne voeten, dat het lopen hun zeer moeilijk viel. Na den middag reinigden wij ons eens weder, dat zeer noodzakelijk was van wegen het ongedierte, eene ellendige plaag! Van onze weinige klederen was nog een groot gedeelte doornat. Des avonds vingen de Esquimaux met de kajak een eenhoorn en hadden dien dag vijf robben gevangen, zijnde daar zoo gelukkig met de vangst, dat zij overvloed van eten voor hun hadden. Des nachts de wind N. W. stormweer en vreeslijk koud.

Den 1 *November* 's morgens de wind N. W. en sterke koelte, was de reis naar Niakonak ondoenlijk, doch wij maakten ons gereed, om bij de eerste gelegenheid de beste, te kunnen vertrekken, dat ook noodzakelijk wierd, daar wij anders zeer spoedig al des mans provisie zouden verteeren, daar zijne voorraad zeer gering was. Des avonds bezochten wij de zieken, vonden hen zeer bedroefd, kermende van pijn, konden niet anders doen dan hen beklagen. Niemand onzer ook was vrij van vorst en allen zwak. Des nachts stormweer.

Den 2 *November* 's morgens de wind N. W. met beter weer, doch het water zeer hol, zoodat wij alweder niet konden vertrekken, daar wij in de zee op, een mijl moesten roejen, en zulks door zwakte niet konden doen, behalven dat het ook zeer koud was. Wij besloten dus nog een dag te wachten. Intusschen rekende ik op nieuw af met onzen Deen en gaf hem een adsignatie van 320 pond

pond brood, 7 schepels gort, 4 schepels erwten, 15 pond spek, alsmede van 2 groote balie's robbespek, gebruikt tot brand om het eten te kunnen koken. Na den middag leerden de Esquimaux hunne kinderen met de kajak te roeijen en pijlen schieten. Ik verzocht een Esquimaux eens een pijl op het land af te schieten, om te zien, hoe ver zij zulks konden doen. Hij schoot 138 voeten, de pijl zoo vast in den grond, dat één man dezelve er niet konde uittrekken. Des avonds en nachts mooi weer.

Den 3 November 'smorgens de wind Z. W. mooi weer met een weinig sneeuw, gingen wij op reis, latende genoemde zwakken benevens zeven anderen, te zamen dertien man te Nogoak blijven, naar Niakonak, zijnde toen 'smorgens 4 uren. Voor den middag de wind Z. O. met een harde koelte en hol water, waarvan veel in de sloepen stortte, dat terstond ijs was. Een Deensche sloep hadden wij bij ons voor loots, en mede om provisie te halen, waarvoor zij 25 Deensche daalers zouden genieten. Die sloep roeide meer dan eens zoo hard als wij en moest gedurig wachten, als bemand met sterke gezonde kerels, daar wij geen halve menschen waren. Des avonds werd het water zoo hol, dat wij met onze sloep bijna niets vorderden en veel water overnamen. Terug konden wij ook niet, daar wij reeds naar gissing 6 mijlen hadden afgelegd. Onze loots of Deensche sloep was buiten ons gezigt. Wij roeiden dan voort met zoo veel ijver als wij konden en

kwa-

kwamen toch onder den opper van het land, en begon het weder goed te vorderen. Te 9 uren was onze lootsboot te Niakonak aangekomen, had ons, hoewel wachtende, uit het oog verloren. De koopman dus van onze komst verwittigd - JOH. PETER PETERSEN - schoot toen voor ons, opdat wij niet zouden voorbijvaren, doch eer wij zulks hoorden, hadden wij reeds licht gezien. Te 10 uren kwamen wij te Niakonak aan; allen zeer vermoeid en af. Zeer hartlijk werden wij ontvangen, gevende de man ons alles wat hij konde, om ons te verfrisschen. Hij liet ons op zijn bed slapen en sliep zelfs op den grond in een beddezak, gemaakt van beerehuiden met robbevel overtrokken, geschikt voor reizen en om op het ijs te kunnen vernachten, zijnde dezelve zeer warm. Wij sliepen, hoewel op zeer goed beddegoed, van vermoeijenis en de groote verandering, echter weinig, doch waren wel te vreden dat wij gelegenheid hadden van te kunnen overwinteren, nadat vervolgens vijftien man van de onzen naar Ommenak, een grooter kolonie, gingen.

Den 4 November 's morgens de wind Oostelijk, mooi weer, hadden wij vrij veel pijn in de leden en waren verbazend ligt in het hoofd, dat nogtans op den dag iets beterde. Ons volk dat bij de Esquimaux hadden vernacht jammerden over hunne voeten. De Koopman die medicijnen had, verbond eenigen en gaf anderen Kampher Spiritus, om mede te wrijven. Er waren onder die gaan noch staan konden. Na den middag over-

den

denkende wat geluk wij nog genooten, dat wij ons leven tot dus ver hadden gered, waarvoor wij den goeden God niet genoeg konden danken, besloot ik een dankzegging te vervaardigen en den volgenden dag, in een der grootste kabbakken ons volk voor te lezen. Na ons des avonds verschoond te hebben, met de vorige plaag erg bezet, sliepen wij zeer gerust.

Den 5 November 's morgens de wind Z. O. en koud, doch op het land op verre na niet zoo sterk als op het water, liggende het land daar rondom in de klippen. Voor den middag voorzag de Koozman den opzigter van Nogsoak, en tevens onzen loots van provisie en medicijnen, waarvoor ik betaalde 25 Deensche daalers. Des middags waren wij merkelyk beter, zoo dat het eten ons overheerlyk lekker smaakte. Des avonds riep ik ons volk bijeen, om gezamenlyk den Heere te danken. Vooraf zongen wij het 27 uit de Evangelische gezangen, en ik deed toen de volgende:

D A N K Z E G G I N G.

« Lof en dank zij U toegebracht genadig en goeddoend God! voor Uwe verlossende hulp tot dusver aan ons bewezen. Wij zijn hier in dit barre land en felle koude, onder Uwe goddelijke leiding, hoewel zwak en velen tot op den rand des grafs genaderd, na de veelvuldige rampen te hebben doorgestaan, waaronder tot nog toe slechts één bezwiken is. Gij hebt ons menschen laten vinden en wel - hoe wonderlyk! - die zich slechts dit

dit jaar voor het eerst op dezen Noordelijken
 pithoek hadden nedergezet. Wij belijden het,
 dat het Uwe goedheid is o Heere! dat gij ons
 daar deedt aanlanden, waar wij ons behoud von-
 den, verkwikt en weder in staat gesteld wier-
 den onze reis te vervorderen, en, ons nu weder
 tot dusver, zoo goedgunstig geleid hebt ter plaat-
 se, waar wij onze volkomene redding hopen ge-
 vonden te hebben. o Wil Gij de zwakken en
 bevrorenen herstellen, opdat zij eenmaal in de
 liefde-armen hunner aanverwanten mogen terug-
 keeren, o Heere! schenk ons dit allen, opdat
 wij nog eenmaal weder in staat zullen komen,
 om voor onze dierbare betrekkingen de steun en
 steun der huishouding te zijn. Wees goede God!
 bij onze afwezigheid hunne troost, man en va-
 der. Voorzie in hunne noden, want Gij zijt de
 man der weduwen en de vader der weezen, zoo
 dat wij dezelve U liefderijke vader! onder een
 biddend opzien, aanbevelen. Gij hebt ons in die
 oogenblikken, waarin wij niets anders dan den
 dood voor oogen zagen, genadiglijk bewaard, zoo
 dat wij ons en onze dierbare betrekkingen verder
 aan Uwe goddelijke almacht aanbetrouwen. Gij hebt
 niet gewild dat wij ons graf zouden vinden in die
 benaauwde omstandigheden, maar voerdet ons uit
 onze angsten, wij loven en danken Uwe goedheid
 o Heere! doe ons nu de waarde dezer weldaden
 gevoelen, om die met dankbaarheid te erkennen,
 daar Gij bij hernieuwing ons het leven geschon-
 ken hebt. Ach! geef dat wij dit hernieuwde le-
 ven

ven in Uwen dienst mogen besteden, dat wij deze verlossing tot dusver, nimmer vergeten en U alleen daarvan de eer geven, in een dankbaren wandel. Bewaar ons nu verder voor andere onheilen die ons zouden kunnen treffen. Verbreek nu ook in ons de banden der zonden, die ons aan uwen dienst onttrekken, en geef dat wij ons tot U wenden met alle onze zielsgevaren, opdat wij eene eeuwige bevrijding, in CHRISTUS uwen Zoon, ontvangen mogen, Amen." Nazang 28.

Den 6 November 's morgens de wind Z. O. een harde koelte, anders zacht weer, konden onze manschappen niet naar Ommenak vertrekken, - die daarvoor bestemd waren, - omdat dat de meesten onzer opene voeten hadden. Inwendig waren wij beter gesteld dan de vorige dagen, onze vingers bleven doof, doch meer aan het einde der vingers dan voorheen.

Den 7 November 's morgens de wind N. O. mooi weer, gingen twee van onze sloepen naar Ommenak met vijftien man, die aldaar zouden blijven, en drie van ons, nevens drie Esquimaux, om weder met provisie terug te komen. Voor den middag woei het hard zijnde het water zeer hol. Tegen den middag echter kwamen dezelve behouden terug. De vrouwen en kinderen der Esquimaux klommen op de klippen om te zien, de mannen liepen over de klippen heen, zijnde daar eene vlakte en nergens anders, waar de sloep aan land konde komen en er een vlagje geplaatst werd tot een sein. Na den middag waren de sloe-

pe-

pluigen aan land, allen met doornatte voeten en zeer lekke sloepen. Ondertusschen waren wij met hen zeer verheugd over hun behouden terugkomst. De sloepen werden opgehaald en de klederen gedroogd, waarna men weder naar de kabakken ging.

Den 8. *November* 'smorgens stil, het luchtje Zuidelijk, ging de sloep, welke onze loots had geweest, met provisie en medicijnen naar Nogsqak terug. Voor den middag repareerden wij onze sloepen, om bij de eerste gelegenheid naar Ommenak te kunnen gaan, en wel zoo wij hoopten, spoedig, daar de provisie met zoo vele menschen schielijk opkorte.

Den 9. *November* 'smorgens de wind Z. O. zoo het scheen goed weer, doch de Groenlanders zeiden dat het op de ruimte hard woei, zoodat ons volk niet naar Ommenak konde gaan, twee van hun hadden zulke slechte voeten dat zij niet konden gaan, zij wierden door den koopman verbonden en behaandeld, zoo als die noodig dacht.

Den 10. *November* 'smorgens het luchtje Noordelijk, mooi weer, gingen onze manschappen naar Ommenak, alsmede drie Esquimaux, welke lasten de reis voor geld mede deden om provisie. Het mooi weer hield aan en gaf hoop, dat zij de reis gelukkig zouden volbrengen, zijnde het anders dagelijks ongestadig weden. Verscheidene waren er onder, die de reis bijna niet konden doen en met de jol naar de sloepen gebregt moesten worden, doch de oemverkots het om zijnen broeder,

der, de andere om landslieden te bezoeken, en anderen waren genoodzaakt om de weinige provisie.

Den 11 *November* 'smorgens harde wind uit het Oost en koud weer, zoo dat er vrij wat baaisijs kwam, wij dachten om onze sloepen naar Ommenak. Na den middag ons volk bezoekende, vonden wij de lyders aan de beterende hand.

Den 12 *November* 'smorgens de wind Z. O. met een gladde koelte. Voorts den geheelen dag hetzelfde, zijnde het niet langer dan 5 uren dag.

Den 15 *November* 'smorgens de wind als voren, doch niet zoo koud. Voorts den geheelen dag hetzelfde, doch te veel wind voor onze sloep om van Ommenak terug te komen. Des avonds kwam een der Esquimaux uit de sloep met provisie te Niakonak, zijnde zij 4 mijlen van Niakonak gestrand, hadden een gat in de sloep en de provisie op de wal gebragt, welke - zoo hij zeide - beschadigd was, hunne stranding viel voor 1 mijl van Saffonie, daar Esquimaux woonden, bij welke de andere manschappen zich ophielden. Tevens kreeg men berigt, dat den 11 *November* de eene sloep des morgens te 3 uren en de andere des voormiddags te 10 uren te Ommenak waren gekomen, zijnde wij allen nu ter plaatse, daar wij konden overwinteren.

Den 14 *November* 'smorgens 4 uren, de wind Z. O. met een mooie koelte, ging een der Esquimaux met werkgereedschap, enz. naar onze gebrokene sloep om dezelve te repareren, om zoo spoedig mogelijk, met de provisie te komen, vree-

zen-

zende dat alles doornat zoude zijn. Des avonds kwam de man terug, zeggende, dat zij des anderen dags de sloep zouden maken, en dan zoo spoedig mogelijk komen.

Den 15 *November* 's morgens de wind Z. O. mooi weer en niet koud, voorts den geheelen dag hetzelfde. Des avonds stormweer, 'snachts woei het een vliegende wind, zoodanig, dat des koopmans huis stond te schudden, waarvan de schoorsteen - heewel dezelve zeer laag was, - afwoei. Een Noordsche jol werd opgenomen en in zee gesmeten, verscheidene vaten, waarvan een met spek gevuld, vrouwen booten, drie kojakken en andere dingen weggemaaid, zelfs zware stenen scheurden van de klippen. Wij waren zeer ongerust wegens onze sloep met provisie, zoo dezelve niet hoog op het land en goed vastgemaakt was.

Den 16 *November* 's morgens de wind N. O. mooi weer, den geheelen dag kwam de zon niet meer boven de kimmen, op 71 gr. N. Br. Onze sloep met provisie nog niet terug zijnde, maakte ons bekommerd. Des avonds te 9 uren kwam een Groenlander van Nogsoak, als expresse over land, te Niakonak, met een brief van onzen Dokter en speksnijder, van den volgenden inhoud:

Aan Kommandeur Nogsoak 17 Nov. 1826.
K. HOEKSTRA.

Kommandeur!

Daar mijne zelf reeds verbruikt is, zoo zende ik UE iemand om nog het een en ander, UE tevens berigt gevende van den staat der zieken.

Voor-

Vooreerst *Arien Koudenburg* heb ik van zijne eene voet alle, en van zijn andere, drie teenen moeten afzetten, benevens van zijn eene voet al het vleesch tot aan de enkels, zoodat alle de pezen en vaten bloot liggen. - *Willem Schuil*, van de eene voet alle, en van de andere twee teenen, met een groote lap vleesch onder de eene voet. - *Hendrik Lolkes*, een halve groote teen en zal denkelijk nog twee halve moeten verliezen. - Van *Lieuwe de Graaf* gisteren de halve groote teen. De kok had ook al koud vuur aan de eene groote teen, doch dat betest, *Pieter Kok* herstelt hand over hand en kan reeds uitgaan, zoodat ik mij durf vleijen, dat zij allen, de eene met meerder, de andere met mindere verminking, nog zullen herstellen. Indien ik het volstrekt noodzakelijke kon bekomen, de zieken van het noodige verzorgen, zoude dit de genezing van zulke aanmerkelijke wonden, - daarop volgende zware verettering en verzwakking, - zeer bevorderen. Ik moet, zoo men zegt, alhier wel zeer groote soldaat- en zeemanschap gebruiken. Ik heb dagelijks van 's morgens vroeg tot 's avonds donker, mijne handen vol, zoodat ik, zelve zwak zijnde, meest afgemat ben als ik ze allen verbonden heb, waaronder ik dikwijls flauw ben geworden. Nu, gij kunt staat maken dat het aan mijne hulp niet zal ontbreken.

Gelieve zoo veel zalf te zenden als mogelijk is, nog wat terpentijn, kampher heb ik genoeg, maar ben allernoodigst eene of eene halve flesch brand-

de-

dewijn, om Kampfer brandewijn te maken, benevens nog eene flesch azijn. Zoo bij UE nog loodwit mogt wezen, verzoek ik om wat, gelijk ook hars, wasch of kompositiekaarsen en diapalmpleister, om hegtpleister te maken. De zieken heb ik een weinig gort en erwten doen geven, uit hoofde hunner vermagering, ook verzoeken ik om wat zeep, om de kompressen te wasschen benevens de windsels, wij kunnen de etter anders niet uit dezelve krijgen, in de pis worden dezelve te hard, verders is alles wel. Na Ulieden alle heil en gezondheid toegewenscht te hebben noeme mij fra minzame groete aan UE en den stuurman.

UED Willige Dienaar,

P. J. GORDIÏN,

Met het grootste medelijden las ik dezen brief, hoewel het mij nog in de hand viel en ik niet had gedacht, dat de Doctor het zoo ver had kunnen brengen, want bij ons vertrek, de voeten aanziende, moest ik vreezen, dat de lijdens het met den dood zouden moeten bekoopen, dewijl de doctor niet anders konde doen, bij gebrek van medicijnen, dan het koud vuur wegstijden, zoodat mij des Doctors vlijt, hulpvaardigheid en kunde zeer voldeed. Ik hoop dat hij daarvoor te zijner tijd zal beloond worden, gelijk hij waarlijk verdient.

Den 18 *November* 's morgens de wind Noordelijk met sneeuw, den geheelen dag maakte de koopman zooveel medicijnen klaar, als hij bij mogelijkheid konde missen, om naar de zieken te Nogarak te zenden.

Den

Den 19 *November* 'smorgens de wind Oostelijk met een mooie koelte. Na den middag kwamen onze manschappen, die naar Ommenak geweest waren om provisie, te Niakonak terug, zijnde andermaal gestrand, - zoo zij zeiden, - een mijl van Niakonak, doch hadden weinig schade gekregen, zij waren over de klippen gekomen, stok af doch gezond. Des avonds en nachts mooi weer.

Den 20 *November* 'smorgens de wind Noordelijk en harde koelte, konden wij niet naar de sloep met provisie, om dezelve te halen. Des nachts stormweer.

Den 21 *November* 'smorgens de wind Z. O. mooi weer van wind met sneeuw, gingen wij over land naar onze sloep met provisie, loopende 2 uren over de singel, onder de klippen langs. Des avonds kwamen wij behouden met de proviand te Niakonak, bragten dezelve op den zolder van des koopmans huis, alwaar alle provisie lag. De Groenlanders hadden juist bij onzen komst eenen eenhoorn gevangen, waarover zeer groote vregde was, zijnde het ook voor die menschen een groote trek, daar alles, behalven beenen en onreinheid, hun ten voedsel verstrekke, tot de darmen toe. De zenen of spieren diende hun voor garen. Daar wij nu provisie hadden en allen als in veilige winterkwartieren, zoo besloot ik, zoo als wij aan boord van ons schip gewoon waren, 's avonds een gebed te doen.

Den 18 *January* 1827 vertrokken vijf personen K.

Hock-

Hoekstra, J. Oom, S. Hoekstra, P. Hassing en P. Langenveld, des morgens te half negen uren, met mooi doch koud weer van Niakonak naar Ommenak met de hondeslee, zijnde 10 mijlen afstand, hebbende voor iedere slede 6, 8 a 10 honden. Wij bevonden het ijs zeer veel op elkander geschoven, zoodat wij door de vlakste plaatsen te zoeken, de weg veel moesten verlen- gen, kwamen dan weder op andere plaatsen daar het ijs zeer zwak was, zoo zwak, dat het als een zee voor de slede op en neder rees. Des avonds half vijf uren bereikten wij Ommenak, werden daar zeer vriendelijk ontvangen, vertellende de koopmans ons, dat wij over ijs gekomen waren, dat daags te voren nog water was. Wij bezochten onze lieden en vonden ze allen gezond, behalven drie, die bevroren geweest, nog niet geheel her- steld waren, doch buiten gevaar. Des anderen daags zouden de hondesleden weder vertrekken, en met eenige proviand, de overige manschappen van Niakonak af, te Ommenak te brengen.

Den 19 *Januarij*'s morgens mooi weer, keerden onze hondesleden naar Niakonak terug, zonder te willen wachten tot dat de koopman eenige pro- visie konde klaar maken. Voor reden van het schielijk vertrek gaf men, dat wij nu mooi weer hadden en voor den middag nog stormweer zou- den hebben, en het ijs zwak zijnde, dan zoude opbreken. Tegen den middag de wind Z. O. haalde dezelve sterk aan. Na den middag storm- weer hetwelk het ijs ook deed opbreken. Tegen
den

den avond was het, zoo ver men zien kon, alles water, zoodat het gelukkig was, dat zij vertrokken waren, misschien waren anders, had men naar provisie gewacht, menschen en provisie verloren geweest. De overige manschappen moesten nu weder wachten, tot het dicht gevroren, of zulk mooi weer was, dat zij met de sloep konden komen. Van dien tijd tot den 18 Februarij had men zeer ruw weder ende de winden veel Zuidelyk, hoewel niet heel koud, enkele dagen zoo zacht, dat het regende. Den 18 Februarij zeer mooi weer hebbende, kwamen onze overige manschappen van Niakonak te Ommenak met de sloep, zijnde: *J. Hannema, Arie Rab, Jan de Lange, Jan Visser, Johannes Visser, Jan Park* en *Turjen Hoffius*, zoodat nu allen, die te Niakonak overwinterd hadden, te Ommenak waren. Wij hielden mooi zacht weer tot in het laatst van Februarij en vele Zuidoostelijke winden, dat ons deed denken, dat er in Europa een harde winter zoude zijn.

Den 27 Februarij kwamen 2 kojakken van Porusekke met berigt, dat vier man van ons volk, aldaar waren aangekomen van Nogsoak, en mede om wat provisie voor hun, zijnde die manschappen met vijf personen van Nogsoak gegaan, zijnde de provisie aldaar bijna op. Zij kwamen per hondslee tot Niakonak over land, met namen: *Jan Hovinga, Zwerus Koerse, S. van Dorpen, M. van Es* en *Evert Bakker*, dan *Zwerus Koerse* ongesteld zijnde, moest op Niakonak blijven.

van waar de overige vier weder loopende van daar gingen, en den 19 en 22 Februarij te Porusekke kwamen.

Den 5 Maart kwamen de kojakken weder om provisie, hebbende die vier man onder weg een kwardeel van den Deen verbrand, hetwelk op rekening gesteld is.

Den 7 Maart kwamen de manschappen van Porusekke met de hondeslee te Ommenak.

Den 8 Maart vertrokken van Ommenak naar Rittenbrink of Zwartvogelbaai de volgende manschappen: *Jacob Hannema, M. van Es, Job Adema, Johannes Visser, Jan Hovinga, S. van Dorpen, Evert Bakker, Jan Visser, Jan Park, M. Dekker* en *Jacob Stavanga*, welke den 10 Maart aldaar gearriveerd zijn.

Den 19 Maart vertrokken van Ommenak naar Zwartvogelbaai *K. Hoekstra, Jan Oom, S. Hoekstra, P. Hassing, P. Langeveld, Jurjen Hofstus, Jan Mores, Jan H. Hoedfiller, Jan Haverkost, Dirk Mores, Jan Hoedfiller, Arie Rab* en *Jan de Lange*, zijnde 24 mijlen van elkander gelegen. kwamen dien dag te Ikarasakke, staande daar een Groenlandsche kabak, waarin ook een Deensche man was, die in dezelve een bijzonder vertrek had, van de Groenlanders afgescheiden, zijnde het bij dien man zeer ordentlijk en zoo schoon, als men konde verlangen, waarbij ik, de stuurman, mijn zoon en de kinderen ons verblijf hadden, alsmede de koopman van Ommenak, welke tot daar, ons uitgeleidé deed.

Die

Die man had twee meisjes zijnde tweelingen en volmaakt op elkander gelijkende, regt lieve kinderen, zeer ordentlijk en beleefd, doch op het Groenlandsch gekleed, welke kinderen mij aan de mijne deden denken, daar deze hunne moeder misten, en de mijne zeker in het denkbeeld verkeerden, hinnen vader te missen; dan ik mag hierover niet schrijven.

Den 20 *Maart* 's morgens 4 uren gingen wij weder op reis, namen afscheid van den koopman H. M. FLEISCHER, waar wij twee maanden hadden gelogeed, en in dien tijd zoo veel achting voor den man gekregen, dat wij met tranen in de oogen elkander verlieten. Te 7 uren kwamen wij op het land, alwaar wij den meesten tijd moesten loopen, klip op klip neer en ruim een voet altijd in de sneeuw zakkende, en bij de bergen op, waar een harde korst onder de sneeuw gevoren was, zoodat wij telkens achteruitgleden, hetgeen ons zoodanig vermoeide, dat men verscheidene malen in de sneeuw ging liggen, geheel af, dan weder bij de klippen nedergaande, kon men op de slede zitten en een weinig uitrusten. Dit duurde zoo tot 's avonds 7 uren, wij waren stijf van het loopen, klimmen, enz. toen wij bij drie Groenlandsche kabakken, of huizen kwamen, te Kikertak, zijnde daar weder een Deensche man. Na hier vernacht te hebben vertrokken wij 'smorgens van den 21 *Maart* naar Rittenbrink, en kwamen aldaar des middags te 12 uren, zijnde daar koopman CHRISTIAAN FLUM, welke ons even

* 6

vrien-

vriendelijk als koopman **FLEISCHER** ontving. Bij denzelfden gelijk bij den laatstgenoemden, hadden wij weder ons verblijf en het andere volk in een Deensch huis. Deze koopman had geene kinderen, doch eene aangenomene dochter, zijnde een zeer goedaardig en vriendelijk mensch.

Den 25 *Maart* kregen wij berigt van **Oppernewick**, met de hondeslee over **Ommenak**, dat onze schieman *Harmen Treking* uit het **Oldenburgsche**, den 28 *Januarij* overleden was aan de gevolgen van vorst in handen en voeten, de overigen waren zoo goed als hersteld, tevens vernam men dat de **Groenlanders** op **Preuven** algemeen gehongerd hadden door de siegte vangst, zoodanig, dat zij hunne vrouwebooten - welke gemaakt zijn van robbehuiden, - hadden opgegeven, zijnde er ook eenigen van honger gestorven.

Den 30 *Maart* vertrok *Arie Rab* naar **Klaushaven**.

Den 1 *April* vertrokken naar dezelfde plaats: *G. Hoek*, *Jan de Lange*, *M. Dekker*, *Jan Park*, *J. Stavanga* en *Jan Visser*.

Den 6 *April* kwamen van **Ommenak** te **Rittenbrink**, *Tjaard Blom*, *Abraham Kart*, *P. F. van der Woude* en *Doede Lemstra*, brengende berigt mede, dat onze **Doctor P. J. Gordijn** en *A. Koudenburg* aldaar waren gearriveerd, en dat *A. Koudenburg* nog niet genezen was. Zijnde den 25 *Maart* vertrokken naar **Lively** *Jan Hovenga*, *E. Bakker* en *S. van Dorpen*.

Den

Den 16 *April* vertrok *Abraham Kart* naar **Klaushaven**.

Den 18 *April* kwamen van **Ommenak** op **Rittenbrink**, *Jan Olfers Visser*, *Folkert Koudeburg* en *Zwerus Koerse*, welke laatste van **Niakouak** over **Ommenak** kwam.

Den 21 *April* vertrokken naar **Klaushaven**, *Tjaard Blom*, *Doede Lemstra* en *Pier van der Woude*, welke reis noodzakelijk was uit gebrek aan provisie, alsmede om des te eerder op schepen te kunnen komen, hetwelk ondertusschen vele kosten veroorzaakte van transport, doch provisie te transporteeren kostte nog veel meer, zoo dat zulks onvermijdelijk was.

Den 8 *Junij* kreeg koopman **C. PLUM** een brief van den Inspecteur van **Lively** met twee kofjes, welke berigtte, dat een **Deensch** schip den 5 *Junij* te **Egede's** muide was aangekomen, waarmede hij brieven van de **Directie** uit **Denemarken** had ontvangen, dat bijaldien er **Hollandsche** of **Engelsche** schipbreukelingen waren aangekomen, zij alles moesten doen, wat zij konden, om in hunnen nood te voorzien en hunne te huis reis zoo veel mogelijk bespoedigen. verder, dat er nu 15 man met dat schip naar **Koppenhagen** konden vertrekken; waarop ik met den stuurman, mijn zoon, *Pieter Hassing*, *P. Langeveld*, *Jurjen Hoffius* en *Zwerus Koerse* naar **Klaushaven** vertrokken, en van daar nog zeven manschappen mede zouden nemen. Na ons vertrek den 9 *Junij* des avonds te 5 uren de wind **Noordelijk**, kwamen

men wij te half elf uren te Klokkenhoek, 4 mijlen van Rittenbrink, van daar ging het op Jacobshaven, alwaar wij des morgens te 6 uren van den 10 Junij aankwamen, toen op Klaushaven, door eene ontelbare menigte vervaarlijke ijsbergen, tot dicht onder Klaushaven, doch wij konden daar niet doorkomen en moesten terug naar Jacobshaven.

Den 11 Junij 'smorgens de wind omloopende, dik weer en sneeuw, gingen wij met een sloep van Jacobshaven weder naar Klaushaven, liggende het ijs iets ruimer.

Den 12 Junij stiltjes, des avonds was alles gereed, staken te 11 uren weder af met een sloep van Klaushaven naar Egede's minde, zijnde 17 mijlen van daar.

Den 13 Junij 's avonds te 8 uren kwamen wij te Egede's minde, zijnde het schip toen des morgens te 11 uren juist vertrokken, doch niet ver af. Den Inspecteur aldaar verzocht ik hetzelfde een kojak na te zenden, dat hij deed, welke te 11 uren terug komende, berigte, dat het schip op ons zoude wachten. Wij vertrokken en kwamen des nachts te 1 uur aan boord. En nu rekenden wij op onze te huis reis te zijn.

Den 14 Junij 's morgens waren wij boven de Wester-eilanden, hebbende de wind Noorden met een vlotte koelte, zoodat wij snel voortliepen, moeiende het schip te Holsteinburg, eene kolonie in de wijde Fioerd, nog eenige provisies lossen en de daar zijnde traan, huiden enz. laden.

Den

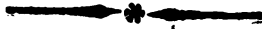
: Den 15 *Junij* kwamen wij daar ten anker des morgens te 6 uren, lossende het schip dadelijk en begon toen weder te laden, zijnde die kolonie de fraaiste die wij gezien hadden en zoo ik geloof, een der beste, hebbende de Groenlanders daar vele Europesche huisjes, zoodat het een dorpje geleck en er ook meerdere Deenen waren. Door de visscherij en een predikant en kerk, had de koopman daar, een vrij goed gezelschap en betere zamenleving dan op andere kolonien, en mede meer verversching, zijnde daar zeer vele rendieren, welks vleesch zeer ver boven robbenvleesch te verkiezen is. Ook wordt er haring, doch een kleiner soort dan in Holland, gevangen, alsmede versche salm en heilbot, zoodat wij het aldaar zeer goed hadden, bijna even goed als in Europa, bewijzende de koopman JULIUS P. KALL ons zoo veel vriendschap, als in zijn vermogen was. Wij lagen daar onder lading tot den 2 Julij, zijnde daar zoo veel voorraad, dat - hoewel het een schip van 150 last was, - hetzelfde alles niet konde bergen, schepende de koopman onder de huiden, 3000 rendierhuiden af, waaruit blijkt, dat dezelfde daar in eene groote menigte zijn.

Den 3 *Julij* verlieten wij Holsteinburg en vorderden onze reis naar Koppenhagen, alwaar wij met 15 personen mijner equipagie den 9 Augustus arriveerden. De meesten onzer geene Europesche kleederen hebbende, waren wij genoodzaakt in Groenlandsche aan land te gaan, met zoveel bekijs, dat wij ter naauwernood over de
 straat

straat konden komen. Ik was verplicht terstond andere klederen te koopen, en zag toen naar gelegenheid om, om te scheep naar Holland te vertrekken, dan geene schepen daar zijnde, waren wij genoodzaakt ons 5 dagen op te houden en met de stoomboot naar Kiel in het Holsteinsche te gaan. Daar komende vertrokken wij dadelijk weder met wagens naar Hamburg, alwaar ik een tjalk aannam, om ons naar Delfzijl te brengen, komende daar in den morgen van 23 Augustus 1827, zijnde precies een jaar na het ongelukkig verliezen van ons schip. Oogenblikkelijk reisden wij voort naar Harlingen, den nacht door, zoodat wij in den morgen van den 24 Augustus aldaar aankwamen, mogende het mij, Gode zij dank! gebeuren, mijne vrouw en kinderen gezond weder te vinden. De vreugde en aandoening waren verbazend, daar wij reeds onder de dooden geteld waren. Van Heeren Directeuren der Nederlandsche Groenlandschen Straat-Davids Visscherij Societeit werden wij op de gulhartigste wijze ontvangen, aan welken ik niet genoeg mijnen dank kan betuigen voor de liefderijke zorg aan mijne vrouw en kinderen, gedurende mijne afwezigheid, betoond en voor de mij gegevene hoop, om eerlang weder door hun in mijne vorige betrekking geplaatst te worden, en dat zij zich mijner niet zouden onttrekken, gedurende den tijd dat ik zonder schip was.

Den 10 *October* kwam het laatste volk mijner equipage te Harlingen, zoodat wij toen allen, op twee na, na groote gevaren te hebben door-

gestaan, - hoewel eenigen met verlies van te-
nen, waaronder twee, welke thans nog niet ge-
nezen zijnde, voor rekening der Societeit, ge-
peesmiddelen bezorgd worden, - eindelijk in het
Vaderland terug waren.

GEMENGDE AANTEEKENINGEN.

Van den 3 November 1826 bevond ik mij, benevens den stuurman, mijn zoon en twee jongens, bij den adsistent koopman JOH. PETER PETERSSEN, terwijl zeven mijner equipagie huisvesten bij de Groenlanders in de kabakken op Niakonak, liggende in stukkende Jacobsbogt, dwars van het onbekende eiland. Wij bleven daar zoo lang als de provisie strekte, en vertrokken daarna den 18 Januarij 1827, per hondeslee, naar Ommenak, achter in stukkende Jacobsbogt, alwaar wij des avonds arriveerden en weder, zoo als te Niakonak, gehuisvest en zeer vriendelijk ontvangen werden. Hetgeen ik daar ontdekt en gezien heb, zal ik mededeelen.

Niakonak waar wij genoemden tijd zijn geweest, was eene zeer bedroefde plaats. Om den tijd - die ons zeer lang viel - te slijten, beklommen wij soms de hooge klippen. Op de toppen kon men niets anders zien dan lucht, ijs en ruwe klippen bedekt met sneeuw, schijnende als of de geheele natuur dood was

was. Geen gevogelte was er, behalven diep in de klippen patrijzen, waarop wij somtijds jagt maakten, en ook enkelen, zoo door ons als de Groenlanders, gevangen werden. Wij schenen daar als van de wereld afgescheiden; en dan aan onze familie en betrekkingen denkende, werd ons de tijd verschrikkelijk lang, te meer, daar het in de wintermaanden op het midden van den dag niet meer dan twee uren schemerlicht was, zoodat men in huis altijd licht moest branden als men lezen of schrijven wilde. De koopman gaf ons alles wat wij verlangden om den tijd te korten, waarlijk een zeer goed mensch, en wij hadden het zeer goed van voedsel en legerplaats. Maar hetgeen niet te verhelpen was, als wij dachten aan onze vrienden en bloedverwanten, van welke wij gescheiden waren en aan hunne omstandigheden, dan zonken wij in weemoed weg. Dan het was niet anders. Ik keer tot de Groenlanders terug. Deze waren mede goede menschen. Zij leefden geheel van hunne visscherij, bestaande voor het grootste gedeelte in zeehonden of robben, witvisschen en eenhoorns, welke laatsten hun buiten het spek, geheel tot voedsel verstrekten, uitgezonderd de onreinheid en de beenen, want de zenen gebruikten zij voor garen, zoo als ik vermeld heb. De eerste dezer dieren was de nuttigste voor hun, daar de huid hun tot kleeding diende en het overige tot voedsel, het spek tot brand. Hunne huizen of kabakken kan men niet beter vergelijken dan bij een mesthoop in Holland, zijde vierkant,

ter

ter hoogte van 6 voeten boven den grond, en 1 a 2 voeten in den grond, gemaakt van opeengestapelde steenen met tusschen gevoegde zooden en aarde, van boven gedekt met hout en daar weder zooden en aarde op, zoodat alles goed dicht was tegen koude en lekkagie. Zulk een huis had een ingang, ter hoogte van 3 en breedte van 3 of 4 voeten, op dezelfde wijze gemaakt en lang 10 a 15 voeten. Boven die ingang hadden zij in de kabak een vierkant gat, dicht gemaakt door aaneen genaaide witvischdarmen, tot een raam voorlicht. Eenigen beschooten het met hout, anderen niet, een aarden vloer van binnen en rondom in de kabak britsen van hout, om op te slapen. Voor de britsen staan hunne lampen, gemaakt van een zeer zacht soort van steen, een weinig vaster van specie dan kryt, zij zijn ovaal, hebbende eene platte zijde, lang anderhalf en wijd drie kwart en diep ruim een kwart voet, op de rand der platte zijde mos en dan gevuld met traan, branden zij niet alleen om licht te hebben, maar tevens om de kabakken te verwarmen, er over te koken en hunne klederen te droogen. Ten dien einde is een rooster van latwerk boven de lamp aan het dak gemaakt, waaraan zij mede een heugel hebben, om hunne ketels aan optehangen, gevende die lampen zooveel warmte, dat zij met de strengste koude, naakt in hunne huizen zitten, behalven dat zij hunne schaamte bedekken. In zulk een kabak wonen zoo vele menschen, als er behoorlijk op de britsen naast elkander kunnen lig-

liggen om te slapen. In enkele vindt men 40 a 50 doch gemeenlijk 16 a 18 menschen. In vroegere tijden, voor dat de Deenen hier kolonien hadden en er geen ander hout was dan men aan het strand vond, gebruikten zij been, meestal van groote eenhoorns, de hoorns dekten hunne huizen en de britsen waren opeengestapelde zoden van aarde, overdekt met robbevellen. Men begrijpt ligt, dat het in deze huizen verbatend morsig en vol van stank was. Een gevangen rob wordt door de vrouw van den man die hem gevangen heeft, gevild en verder in de kabak bewerkt, het spek en vleesch onder de brits op het zand gelegd, hetwelk veel stank veroorzaakt, en naderhand, zonder gewasschen te worden, raauw gegeten, soms gekookt. Uit de darmen strijken zij met duim en vinger de onreinheid, en worden dan boven hunne lampen opgehangen, en droog zijnde, insgelijks door hun gegeten. Verders - hetwelk nog de grootste stank veroorzaakt - hebben zij een vat in de kabak waarin zij hun water lozen met hetwelk zij zich wasschen, om van andere walgelijke dingen niet te spreken, en verders gebruiken om vellen te bereiden voor klederen, laarsen, enz. Over het geheel zijn ze zeer morsig van aard. Die nog eenigzins knap zijn, wasschen zich eens in de week, doch velen geloof ik nimmer. Eene jonge meid zich meer dan andere wasschende, wordt beschuldigd van gaarne een man te hebben. Doorgaans zijn zij niet groot van gestalte, van kleur als een Mulat, plat van aangezicht, klein van neus, uit-

uistekende wangen, zoodat men van vele echte Groenlanders, als men ze van ter zijde aanziet, geen neus kan zien. Het haar is pik zwart en grof, weinig fijner dan paardenhaar, hetwelk zij zeer lang laten groeijen. Zij hebben weinig of geen baard en zoo zij al hebben, plukken zij dien uit, bruine oogen, witte tanden en zeer kleine handen en voeten, zijn sterk in krachten. Onbegrijpelijk veel kunnen zij lijden, dat ook van de geboorte af reeds door hun moet worden onder- vonden. Doch vele Groenlanders bestaan reeds uit een verbasterd geslacht, sedert de gemeenschap met de Deenen, van welke velen Groenlandsche vrouwen hebben. Voor het overige zijn zij goed- aardig, krakeelen nimmer en zijn zeer mededeel- zaam onder elkanderen, daarenboven zoo nationaal, dat zij al wat Groenlandsch is, voor het beste houden, zoo als meermalen bleek. De koop- lieden verhaalden mij, dat een priester die eene Groenlandsche vrouw had, naar het vaderland terugkeerde, na zijnen tijd uitgediend te hebben, - deze tijd is 6 en getrouwd 8 jaren, - daar bij eenigen tijd met vrouw en kinderen leefde, doch stierf, toen de kinderen reeds heroepsbezigheden hadden, waarna de vrouw besloot hare kinderen te verlaten en weder naar Groenland, haar vaderland, terug te keeren. Eene andere vrouw met een koopman getrouwd, en in Denemarken een goed bestaan hebbende, verlangde nogtans altijd naar Groenland, besloot eindelijk haren man te verlaten en naar haar geboorteland te gaan,

zoodat in een beschaafd land te verkeeren, dat men nimmer gekend heeft, voor die menschen even zoo onaangenaam is, als het omgekeerde voor ons. Hier doet ook veel toe, dat met die menschen dikwijls de spot wordt gedreven en zij vele andere onaangenaamheden, en voor hun harde bejegeningen moeten verdragen, daar zij toch hun verstand, hoewel niet beschaafd, zeer goed hebben. Zijne kinderen enz. te verlaten, heeft anders veel in voor Groenlanders, die boven mate hunne kinderen beminnen, zij bestraffen die nooit, wat zij ook doen willen of niet, alles is goed. Zij beweren dan maar, dat in Europa niet zulke goede menschen zijn, als de Esquimaux. In eenige opzichten is het niet tegen te spreken, b. v. ieder doet voor zijn brood - veronderstellen zij - zoo veel hij kan, maar de een is bekwaamer en gelukkiger in de vangst dan de ander, en die vangst moet den andere die niet vangt mededeelen, zij eten dus allen van den gelukkigen man, en laten volstrekt niemand gebrek lijden, zoo er een lijdt, lijden zij allen, kennen geen rijk of arm en rekenen zich allen als eene familie. Doch over het geheel zijn zij niet zeer kuisch of eerbaar en wel op die plaatsen, of in de nabijheid daar de Europeërs visscherij hebben, het minst. Sommigen hebben twee vrouwen, welke zeer goed met elkanderen leven. Hunne grootste rijkdom bestaat in een eigen kabak, zomertent, vrouwenboot, kojak en de nodige pijlen enz. te bezitten.

Een manspersoon, een gelukkig visscher zijnde,
trouwt

trouwt zeer jong 17 a 18 jaren oud. Hij ziet naar eene vrouw uit, die het best klederen kan naaijen, laarsen maken, vellen bereiden enz. hetgeen vrouwelijke bezigheden zijn. Met het huishouden hebben zij zeer weinig te doen. De vrouw die hij verkiest, of zij wil of niet, moet hem nemen en trouwen, dat thans voor den priester geschiedt alwaar zij dan ook, schoon tegen haren wil, verschijnen moet en op de vraag, of zij dien persoon voor haren echten man erkent geen ja verkizzende te zeggen. komt zij voor den priester in haar slegtste klederen, met losse haren, die zij voor de oogen laat hangen. en verkiest niet bij haren man te slapen. Dan na verloop van 3 a 4 dagen doet zij zulks op aandrang harer bloedverwanten en rekest het dan ook haren man te zijn. In vroegere tijden was van het trouwen, of man en vrouw worden, het eenige teeken, dat zij onder getuigen bij elkander gingen liggen, en als het toen gebeurde, dat het meisje den persoon niet voor man verkoos, liep zij weg. Maar dit mogt niet baten. Zij werd door twee oude vrouwen teruggehaald en bij de haren naar den man gesleept, en moest bij hem liggen. Eenmaal zulks gebeurd zijnde, rekende zij getrouwd te zijn. De man is geheel heer over zijne vrouw, en zoo dezelve vellen - welke zij voor bederf behoorde te bewaren, - verwaarloost, krijgt zij slaagen, hetwelk echter geen haat verwekt, levende yervolgens even zoo goed als voorheen. Kinderen - zoo als reeds gemeld is - slaan zij nimmer. Spreken van alles in tegenwoordigheid der kinderen, of

of zij van het hoofd of van andere lichaamsdeelen spreken is hetzelfde. Wanneer een kind geboren wordt, wordt het niet gewasschen, maar oogenblikkelijk de neus uitgezogen, de oogen gelikt en dan in een haze of robbehuid getroeteld. Maar het ongeluk willende dat de moeder sterft, dat zelden en minder gebeurt dan in Europa, is het dubbel ongelukkig, daar zulk een kind dan met robbespek moet worden groot gemaakt, waaraan het moet zuigen en volstrekt niets anders nuttigt dan traan, doch in zulke gevallen sterven de meesten.

Toen wij naar Ommenak per hondeslee vertrokken, stond de schaal van FAHRENHEIT 15 graden beneden 0. Voor ieder slede waren 7, 8 en 10 honden, waarvan ik nader zal schrijven, om eerst van Ommenak te spreken. De koopman aldaar had eene vrouw en twee kinderen in huis van de zes, zijnde de overigen reeds bij de Directie in dienst of gehuwd. Alweder zeer goede menschen, die ons bij uitstek wel behandelden. Hier hadden wij betere plaats om den tijd, die ons lang viel, te verkorten en in huis meer vertier, ook konden wij beter in de klippen op gaan, die veel lager en vlakker waren dan op Niakonak, waarin wij ook alle dagen 2, 3 en 4 uren sleten, zijnde het een zachte winter, zoodat wij het buiten huis best konden houden. De koopman welke reeds 24 jaren in Straat-Davids had geweest, konde zich niet herinneren, zulk een zachten winter hier beleefd te hebben.

Wij zochten dan in de klippen veel naar naturalien, doch daar dezelve zoodanig met sneeuw waren bedekt, konden wij zulks op enkele plaatsen slechts doen. Vonden ook iets als kleine stukjes kristal, zijnde even als of dezelve geslepen waren, zes en achtkant en zoo helder als fijn wit glas. De koopman ziende dat wij liefhebberij hadden naturalien te zoeken, gaf ons eenige stukjes die hij daar gevonden had, hetwelk scheen granaat te zijn. Maar ik geloof dat in Straat-Davids klippen ook metalen zijn. Men vindt in dezelve aders die geheel verroest zijn, zittende daar ook waarschijnlijk ijzer, hetgeen ook mijns bednkens bewijst de groote miswijzing; men heeft plaatsen daar men 10 streken Noordwestering heeft. Er zijn ook klippen waar men groene aders in vindt, waarschijnlijk bezet met een soort van koper en niet onwaarschijnlijk mede andere metalen. In de Zuidelijke deelen van Straat-Davids zoude zeer veel lood zijn, gelijk de Inspecteur verhaalde.

Op het eiland Disco, Hazeneiland in stukken de Jacobsbøgt, zijn vele steenkolen, doch een geheel ander soort dan Engelsche of Luiksche kolen, maar voor kagchelkolen, geloof ik, beter. Zij zijn niet zoo hard van substantie, verbranden geheel tot asch en duren zeer lang. Doch ik keer tot de Groenlanders terug om van hunne visscherij te melden wat ik heb vernomen en gezien.

Vooreerst witvisschen vangen zij in netten, welke aan den Deen behooren, doen dan zulke te halven, om dat zij geene netten hebben en voor een
heen

heen ook niet gekend. Voor hun zelve vangen zij die met hanteer kojakken en het is een groote kunst, zulk een visch te schieten, daar zij niet langer boven zijn dan zij noodig hebben om adem te halen, en toch vangen zij velen op die wijze. Zij schieten uit de hand zeer vlug en wis, hebbende aan een harpoen een lijn van 7 vademmen, gemaakt van zware robbehuiden, welke lijn voor hun ligt op de kojak en aan een blaas vast zit, gemaakt van een geheele robbehuide en wind digt, ligt achter hen op de kojak zoodanig vast, dat zij dezelve gemakkelijk kunnen kwijt worden; vast schietende wordt de visch den meesten tijd gevangen. Een kojak kan dezelve vangen, doch meerdere kojakken bij elkander zijnde helpen dadelijk, en wordt altijd, hetzij een of twee kojakken dezelve vangen maakt weinig onderscheid, aldus verdeeld: die hem gevangen of een eerste harpoen gehad heeft, heeft het achtereind van de visch en de kop, tusschen de navel en de kop is voor de flensers, waaraan alle helpen. Die een tweede harpoen heeft gehad, krijgt een stuk van de staart en een stuk zeen, hetwelk voor garen gebruikt wordt. Onder het ophalen van de visch schieten de kinderen met harpoentjes naar dezelve, die dan vast schiet krijgt het stukje huid waar dat harpoentje zit. Gevangen zijnde wordt hij, bijna nog levende, van zijne huid afgesneden en opgegeten. Het flensen afgelopen zijnde, gaan allen bij diegene welke de eerste harpoen heeft gehad, op de huid te gast, en zijn dan niet al-

leen etende, maar ook dragende gasten. Zij nemen voor hunne kinderen en anderen, die niet konden komen, maktak of huid mede als eene lekkernij, dat ook wezenlijk goed smaakt en door de Europeërs ook gegeten wordt, bij voorkeur van andere spijs, gelijk wij bij eigen ondervinding geproefd hebben, reauw zoowel als gekookt en gebraden, het laatste evenwel voldeed mij het beste en had op die wijze veel van aal of paling. Hier te lande is het ook een zeer gezonde kost en een behoedmiddel tegen het scheurbuik.

Met de eenhoorns is het eveneens maar zij worden niet in netten gevangen. Die visschen hebben naar mate zij groot zijn, verbazend groote hoorns welke allen gedraaid zijn en zijn wel van 18 voet. Het grootste soort heeft een kwardeel spek. De eenhoorns hebben een gevlekte huid als een tijgerhond, oud zijnde zwart en worden dan van onderen wit, en een weinig wit op de kop. Zij verwisselen ook van hoorn, dan waarvoor die hun dienstig is, weet men niet. De Esquimaux vermeenen dat zij met dezelve in den grond loopen, als zij in de nabijheid van zwaardvisschen zijn, - welke de vijand van alle visch is, - en zich dan zoolang ophouden, totdat de vijand voorbij is. Zij hebben geene tanden.

Witvisschen zijn geheel wit, doch jong zijnde zwart. Die hebben tanden. Ik heb een witvisch door een kojak vast zien schieten, welke een jong bij zich had, dat de moeder niet verliet voor dat zij dood was.

Rob-

Robben of Zeehonden worden op verschillende wijze door de Groenlanders gevangen, doch de meesten schieten zij met het geweer, staan dan op het ijs, zetten een schots ijs over eind waar zij achter schuilen, zoodat de robben hun niet kunnen zien. Dit niet kunnende geschieden, hebben zij een stuk linnen of wit katoen, waar zij dan achter kruipen, en dit is het eenige waarvan men kan zeggen, daar zij zindelijk op zijn. Zij nemen dat niet in hunne kabak om het voor bemorsen te hewaren. In de kojak roeiende en op de robbevangst uit zijnde, hebben zij een wit kleed om het lijf, alsmede een witte muts op, doch zij schieten nimmer met geweer uit de kojak, maar gaan dan altijd op een schots, die ontberende schieten zij met de pijl. Nu alles digt gevoren is, vangen zij dezelve in netten, digt tegen het land aan, waar de robben zich ophouden om adem te scheppen, wijl er bij het land altijd wel eenige opening is, door het op en nedervallen van het water. Op die wijze vangen zij nog al velen in de netten. Alles digt gevoren en geen sneeuw op het ijs zijnde, vangen zij zeer velen met de harpoen, daar de robben gaatjes in het ijs hebben om adem te halen. Hier loeren zij op al moeten zij uren staan te wachten. Vroeg in den morgen gaan zij uit met hunne hondesleden, 3 a 4 mijlen van hunne woonplaats, zelfs in de strengste koude. Indien zij een goede vangst hebben, kunnen zij verschrikkelijk eten, maar daarentegen ook lang vasten en lijden, bij een slegte vangst. Wanneer

neer zij aan vrouw en kinderen zeggen dat zij niet zonder vangst zullen terug komen, doen zij het ook, al moeten zij 5 a 4 dagen uitblijven, zonder eten en in de opene lucht onder seile koude, onbegrijpelijk dat zij niet dood vriezen. Zij hebben wel klederen aan daar de wind niet doordringt, doch anders geen verwarmende klederen. Zij zijn zonder hembd, zoo zij al wat aan hebben onder hunne pels, is het een ijslandsche truij die zij van den Deen aanhandelen. In vroeger tijd kenden zij zulks niet en moesten toen altijd met de pijl vangen, hebbende destijds niet anders, ook geen ijzeren harpoentjes, zoo dat zij toen meer gebrek hadden aan alle zulke dingen, en gevolgelijk nog meer moesten uitstaan, daar de visscherij nog moeilijker was dan nu; steen met een andere steen geslepen en scherp gemaakt, moesten zij in plaats van ijzer, tot een harpoen, een lens, alsmede tot een mes gebruiken, om de rob te villen.

In de Noordelijkste kolonien was er dit jaar door de zachte winter, een zeer slechte vorst, zoodat daar, en wel inzonderheid op Preuven, zelfs honger werd geleden en eenigen van honger zijn gestorven. Op Ommenak was ook groote hongersnood, doch hierin werd door den koopman voorzien, dat op Preuven niet kon geschieden. In zulke ongevallen eten zij alles op, laarsen, honden, enz.

Men heeft in dit land zeer groote robben. Ik heb een gezien, door een Groenlander gevangen,
die

die zij Takamoak noemen, van 10 Deensche voeten lang en in diameter ruim twee en een halve voet dik, of in zijn omtrek acht voeten, hebbende een hand breed dik spek, en het was nog niet een van de grootsten.

Verwonderlijk kunnen zij met hunne kojakken omgaan, zelfs in hol water zich redden. Velen kunnen twee a driemaal met hunne kojakken-onderste boven keeren en zich zelven weder oprigten. In Zuid-Groenland, zooals mij de kooplieden hebben verhaald, zijn ze nog veel handiger in hol water en sterken wind om zich te redden. Als er een hooge zee komt, laten zij dezelve over zich heen loopen en rigten zich dan weder op, iemand die zulks nimmer gezien heeft kan het nauwelijks gelooven. Hunne kojakken zijn 16 voeten lang, op de einden spits en in het midden juist zoo wijd, dat een man er in kan zitten, Europeërs kunnen er bijna niet inkomen, zonder dadelijk het onderst boven te keeren. Jongens die assurant zijn, kunnen er in roeijen, door hunne mindere zwaarte, doch ook niet allen.

Indien er ver van hunne woning water is, waar zij veronderstellen robben te zullen vangen, zetten zij hunne kojak op de hondeslee en rijden daar naar toe. Verwonderlijk goed weten zij ook met dat rijtuig om te gaan. Soms hebben zij voor hetzelfde 20 honden, doch gemeenlijk 6 a 8. Jeder hond heeft een haam aan, waaraan een streng aan welker einde een ring is, en dan de streng welke aan de hanepoot, die aan de slede

de vast is, door de ringen heen, en het eind weder aan de hanepoot vast. Zoo loopen de honden 4 vademmen van de slede af, worden geregeerd met spreken en een lange zweep. Zij slaan zoo wis met zulk een zweep, dat zij niet alleen den bedoelden hond raken, maar ook de bijzondere plaats naar verkiezing, willen de honden niet goed luisteren, dan slaan zij ze bloedig op de gevoeligste plaatsen, soms een stuk uit de huid, een oor of de staart af, doch dit geweldig slaan heb ik niet gezien, maar is mij door onderscheidene kooplieden verhaald. Met zulk eene slede kunnen zij nog al vrij wat zwaarte vervoeren, indien zij het voor hun zelve doen. Ik heb eene slede gezien welke een kwardeel spek in had, 9 robben en de hoorn van een eenhoorn welke 7 voeten lang was. Maar rijden zij voor de Denen, dan nemen zij niet meer dan 120 a 150 pond uiterlijk. Die goede gedresseerde honden heeft, slaat zeer weinig en rijdt zeer vlug over den weg. De koopman H. M. FLEISCHER, welke zulke goede honden had, en even zoo goed als een Groenlander ze wist te besturen, reed van Ommenak naar Niaknak in twee drie vierde uren, zynde zoo men zegt 10 mijlen afstands, doch ik geloof dat het met 8 wel zal ophouden. Ook kunnen zulke honden het verbazend lang uithouden zonder eten, wel 4 a 5 etmalen, doch indien zij een reis van 4 a 5 dagen doen en voedsel hebben, geven zij dezelve eens in het etmaal een weinig, doch na het afloopen van de reis krijgen zij de
 huik

buik vol. Als zij niets te doen hebben, krijgen zij slechts tweemaal 's weeks eten, bij een slegten vangst maar eens in de week en ook wel niets. Geen wonder dat zij hongerig zijn. Een doode hond wordt door de andere honden opgegeten, beenen ziet men daarom ook niet liggen. Voor menschen hebben zij groote vrees maar voor dieren niet, zelfs voor geen beer. Een Groenlander met 3 a 4 honden vangt een beer, de honden vallen de beer aan van achteren en maken het hem zoo benaauwd, dat hij genoodzakt is op zijn achterste zitten te gaan, zonder uit zijnen stand te durven wijken en wordt dan door den Groenlander dood geschooten, gelukt het niet in eens, dan schiet hij voor de tweedemaal, terwijl de honden wel oppassen dat de beer niet ontsnapt. Deze honden zijn van een wolfachtigen aard doch niet zoo vlug. Mij is verhaald, dat een koopman met een Groenlander per hondeslee van de eene kolonie naar de andere reizende, op den weg een beer ontmoette, doch geen geweer hij zich hebbende, dezelve niet konde vangen, maar de Groenlander wilde hem vangen en niet voorbij rijden, dat misschien ook niet best gegaan zoude zijn. Hij verzocht den koopman met de slede terug te rijden en een geweer te halen, terwijl hij den beer zoude terug houden met de zweep. De koopman weigerde het, denkende dat de man zeker zijn leven kwijt was, maar het mogt niet baten, de koopman moest terug om een geweer. De andere bleef met de zweep voor den beer staan, en zoodra

Gra deze zich bewoog, sloeg hij hem in de oogen. Het duurde niet minder dan 2 a 3 uren eer de koopman terug kwam, toen spande hij zijne honden voor de slede weg, om den beer, in geval van misschieten, of liever niet dood, te doen staan. Hij werd dan ook gevangen en tot voedsel gebruikt en wel als een lekkernij, smakende, zoo mij de kooplieden verhaalden, overheerlijk goed, zoo goed als rundvleesch; robbevleesch smaakt mede zeer goed, wij hebben het veel gegeten, eerst uit vooroordeel met lange tanden doch naderhand bij voorkeur boven gezouten vleesch; maktak, zijnde huid van walvisch, witvisch en eenhoors, is mede zeer goed. Indien in vervolg van tijd dit vaarwater door mij weer wordt bevaren, zoude ik niet zoo veel van de visch wegsnijten als gemeenlijk geschiedt. Robbelever is het beste middel in de wereld tegen scheurbuik, dat door de Groenlanders alle gegeten wordt, schoon ik het niet eten kon. Zij weten ook weinig of niets van dit ongemak, maar zijn veel bezet met een vurig uitslag, inzonderheid des voorjaars, door het eten misschien van bloedrijke spijzen, zij hebben het alsdan ook wel in de keel en op de borst, veroorzaakt veeligt door hunne lampen en den stank in hunne bedompte woningen. Althans dit heb ik opgemerkt, als men een nacht in hunne woningen slaapt, dan zijn des morgens de opgegeven fluimen geheel zwart. Wat den godsdienst betreft, die is Luthersch, waarin de Groenlanders van de Deenen onderwezen worden, en op eenige plaatsen ook priesters

of leeraars hebben. Zij zijn in dit opzigt vrij naauwgezet. Alle dagen doen zij een gebed, zondags en op feestdagen driemaal. Op die plaatsen daar geen leeraar is, wordt zulks door een hunner gedaan, welke jaarlijks van den Deen daar voor beloond wordt, onderwijst ook de kinderen, leert hen lezen en schrijven, en wat zij verkiezen te leeren bevatten zij schielijk. Op feestdagen gaan zij des morgens bij de woningen rond, eerst bij des koopmans huis, gaan voor het raam staan en zingen een toepasselijk lied, zij zingen zeer mooi inzonderheid de vrouwen, komen dan in huis en geven alle huisgenooten de hand, zonder te spreken. Indien het nachtmaal gehouden is, gaan zij weder bij elkanderen rond en geven de hand, gaan dan naar het kerkhof en leggen een steen op de graven hunner bekenden, weenen, geven elkanderen weder de hand en keeren dan naar hunne woningen terug. Vreeslijk bang zijn zij voor lijken, zoo bang, dat zoodra zij veronderstellen dat het ligchaam dood is, moet het uit hunne huizen of kabakken weg, zoodat het veelmalen gebeurt dat men levenden begraaft. Koopman H. M. FLEISCHER verhaalde mij, dat hij onderscheiden malen gezien had, dat een lijk hetwelk hij, als zij het niet langer in huis wilden hebben, in een pakhuis van hem permitteerde te brengen, tot des anderen daags, dan regt anders om lag, als het neergelegd was. Eenmaal was het gebeurd, dat van eene oude vrouw welke begraven was, doch niet op eene kolonie waar

etc.

een koopman was, de kinderen ontdekten dat zij nog leefde; de bejaarden durfden het graf niet paderen, waarop de kinderen haar maktak of huid van witvisch bragten en zoo nog drie dagen, onder de steenen, in leven hielden. Men geloofte dat de gestorvenen in den wintertijd zich bij nacht laten zien, sommigen meenen ook zeker hen gezien te hebben, daarenboven dat soms door de dooden aan hunne woningen geklopt wordt, en te hooren zeggen: «nog niet.» Maar niemand durft uitkomen. Het noorderlicht gelooven zij bestaat daarin, dat hunne afgestorvene voorvaderen dan met den bal spelen, waaruit toch blijkt dat zij, voor hunne beschaving, reeds een zeker begrip van leven na dit leven hadden. Nu zijn zij beter onderwezen. Met dat alles, toch geloofte men, dat zon en maan broeder en zuster zijn, en in vroegere tijd op aarde verkeerd hebben, dat de zon op de maan, in die dagen verliefd is geworden, doch de maan de zon niet tot man verkiezende, zoude de zon, die van een vurigen aard was, zoo hoos zijn geworden, dat hij zijne zuster met houtskool zwart maakte, zoo dat men op den huidigen dag, de vlekken in de maan kan zien, maar een hooger wezen zulks niet langer mogende zien, had hen beide in de lucht opgenomen. De zon kon nu nog niet laten de maan te vervolgen, doch de maan had goede honden, allen wit van kleur en zoo groot als een heer, die men niet kon zien, maar somtijds wel hooren, met welke zij zoo snel kan voortrijden, dat de zon haar niet kan nabij

ko-

komen; verders een ster verschietende, of eenig electriek vuur zich aan de lucht vertoonende, gelooven zij, dat een ster zijn gevoeg doet, zoo zij netten te water hebben en de ster naar dien kant toe schiet, is dit een voorteeken dat zij des anderen daags robben hebben. Als iemand van eene andere plaats bij hen komt, die in geen twee jaren daar geweest is, en in dien tijd een overleden is, al is dit een jaar of langer geleden, beginnen zij zonder een woord te spreken, allen te schreijen, en de man moet aan het schreijen zien, wie het lot heeft getroffen.

Als iemand een nieuwe kojak krijgt, moet er een kop van een rob inliggen, of een uije als zij die kunnen krijgen, van welke laatste waarschijnlijk door de Denen hun gezegd is dat zij even zoo goed zijn, buiten dat durven zij geen geluk verwachten.

In vroeger tijd een man stervende, werd begraven met alles wat hij in de wereld had, meubels, vrouweboot, kojak, mes, pijlen, bogen, enz. opdat zij in een ander leven daar gebruik van konden maken, waaruit weder het denkbeeld van herleving blijkt. Er zijn nog wel die verkiezen alzoo begraven te worden.

Den 19 Maart vertrokken wij per hondeslee van Ommenak naar Rittenbrink, alwaar wij den 21 Maart aankwamen, - bij de Hollanders wordt het genoemd Zwartvogelbaai. - De koopman CHRISTIAAN PLUM ontving ons ook hier in zijn huis. Mijne volk kwam insgelijks in een Deensch huis. Wij had-

hadden het daar weder zoo goed, als de menschen het bij mogelijkheid konden maken. Eten, drinken en legerplaats, alles was zeer goed en een bij uitstek vriendelijke behandeling. Nimmer zal ik dit vergeten, maar al mijn leven daarvoor de goede lieden erkentelijk blijven. Ik heb nog vergeten aanteteekenen, dat wij te Ommenak den 25 Februarij naar een Hollandsche warder gingen op een zeer hoogen klip, - zijnde een warder een hoop opeengestapelde steenen, die voor een teeken of merk als een baak gezet wordt, - welke daar door de Hollanders, reeds voor onhengelijk jaren, gezet was, dragende die warder bij de Groenlanders den naam van *affanits warder*, welk woord beteekent: *eerste walvischvangers of Hollander*, waarschijnlijk is dezelve daar door stukkende JACOB geaet, die daar veel walvisch gevangen heeft, welke nu zoo ver in de bogt niet meergezien wordt. Het schijnt dat de walvisch zich niet meer aan de Oostkust van Straat-Davids ophoudt, althans niet zoo ver in de bogt. Vooraan in de bogt des voorjaars ziet men daar, volgens zeggen der Groenlanders, een enkele, als het om de Noord en West nog dicht ligt van ijs, doch de minste opening daar zijnde, ziet men geen visch meer.

Den 8 Junij kregen wij te Zwartyogelbaai berigt van den Inspectent van Lively, dat er een Deensche proviaantschip, te Egede's minde was aangekomen, waarmede 15 man der onzen naar Kopenhagen vertrekken konden, waarop wij den 9 Junij, zoo als voren gezegd is, vertrokken naar de Westercij-

eilandten of Egede's minde. Tevens vernam ik dat twee van onze matrozen op Engelsche schepen waren overgegaan, namelijk, *Jan Hovinga* van Harlingen, bij Kapt. RÆED, schip *Henriette* van Aberdeen, voor 5 p. st. per maand, volgens be-
 rigt van den Inspecteur, doch *Evert Bekker* mede matroos en bij den overgang tegenwoordig, zegt, voor 35 sch. per maand, dat ik eerder ge-
 loof. Maar *S. van Dorpen* van Harlingen is den 17 Mei overgaan bij Kapt HOGG, het schip de *En-
 treprise* van Peterhead, zonder maatsgeld. Ver-
 der nog zonden in Zuid-Groenland, in de herfst van 1826, op Julianehoop menschen zijn aange-
 komen, van de oostzijde van Statenshoek, - mede Groenlanders - voor plezier en om te handelen, hetgeen zij ontdekt hadden dat konde geschieden, zeker wetende dat er Europeërs waren of men-
 schen die goederen verhandelden. Men wist wel dat in vroegere jaren beoosten Statenshoek, vele menschen waren geweest, maar de visscherij daar van tijd tot tijd door het menigvuldige ijs slegt geworden zijnde, vermoende men dat er geen menschen meer woonden of konden leven. Dan dit bleek nu anders en wel, dat er een groote menigte menschen zijn, hebbende een Europeesch uitzigt, uitstekende neuzen en lange haarden, waarschijnlijk nog afstammelingen van *ERIK* uit Bergen in Noorwegen; menschen die van niets wisten, van geen schieten enz. geheel onbeschaafd, en door de Noord-Groenlanders menscheneters ge-
 noemd, wetende dat er menschen woonden.

Men

Men zeide dat een vader zijn kind, als het een meisje was, tot den ouderdom van 10 a 12 jaren liet leven, dan vermoordde en voor lekkernij opat, echter deden het niet allen.

In de wijde Fioerd op Holsteinburg, observeerde ik ook eenige dingen, dat mij verwonderde zulks niet eerder gezien te hebben, zoo als Groenlandsche vrouwen dragen zeer lang hair, hetwelk zij opbinden boven op het hooft bij wijze als een kroontje, die zulks met blaauwe band opgebonden heeft, is gehuwd, met roode band, ongehuwd en met groene band, die welke onechte kinders gehad hebben, bij Deenen of anderen. Indien zij zeggen dat het bij een Deen is, kan men zeer goed weten of zulks waar is of niet, daar die kinderen vooreerst een ander uitzigt hebben en blanker zijn, daarenboven hebben alle Groenlandsche kinderen in de lenden eene blaauwe plek en anderen niet. Onderscheidene malen heb ik aldaar ook gezien dat iemand met een kojak uit liefhebbery kenterde en zich 7 a 8 malen na elkander onderst boven wierp en weder oprigte, even als een molentje. Zij hadden een waterrok aan, zoodat zij niet nat wierden als in het aangezigt.

De vrouwen lusten zeer gaarne brandewijn en wanneer men zulks aan eene geeft, die een ander bij zich heeft welke niet krigt, drinkt zij niet alles op, maar houdt een gedeelte in den mond, gaat naar buiten en spuwt het de andere in den mond. De kooplieden aldaar verhaalden mij van een Groenlander, die zeer vlug in de kojak was.

dat

dat hij zoo snel konde roeijen, dat hij op één dag als zulks noodig was, 52 mijlen konde afroei-
jen, zooals gebeurd was dat een koopman met
een brief van Fischernes naar Fredrikshoop zond,
zijnde 16 mijlen afstand, welke des morgens te 6
uren vertrok en des avonds te 8 uren met berigt
weder terug kwam. Een Groenlander een onge-
luk bij een rob krijgende, die echter door hem
gevangen wordt, wil volstrekt niet van die rob
eten maar geeft alles weg, zijnde die rob niet goed
voor die geenen die hem dus gevangen heeft.

De Doenen hebben Zuid over naar Statenhoek,
mede kolonien welke, zoover ik weet de volgende
zijn, die ik bij name zal opnoemen, te beginnen
van Statenhoek of de Zuidelijkste kolonie, zijnde
dezelve:

Julianahoop, de beste kolonie.

Fredrikshoop, hier in de nabijheid Hernhutters.

Fischernes, mede Hernhutters.

Goedhoop of Baalsrivier, mede Hernhutters.

Suikertoppen, geen Hernhutters.

Holsteinburg in de wijde Fioerd.

Wonende op bovenstaande kolonien en de omliggen-
de plaatsen welke onder dezelve behooren, naargis-
sing 4156 menschen, behalven de Hernhutters,
waaronder 337 Europeanen of afstammelingen van
dezelve, 669 welke niet tot het Christendom zijn
overgegaan en daaronder 5 mannen welke twee
vrouwen hebben.

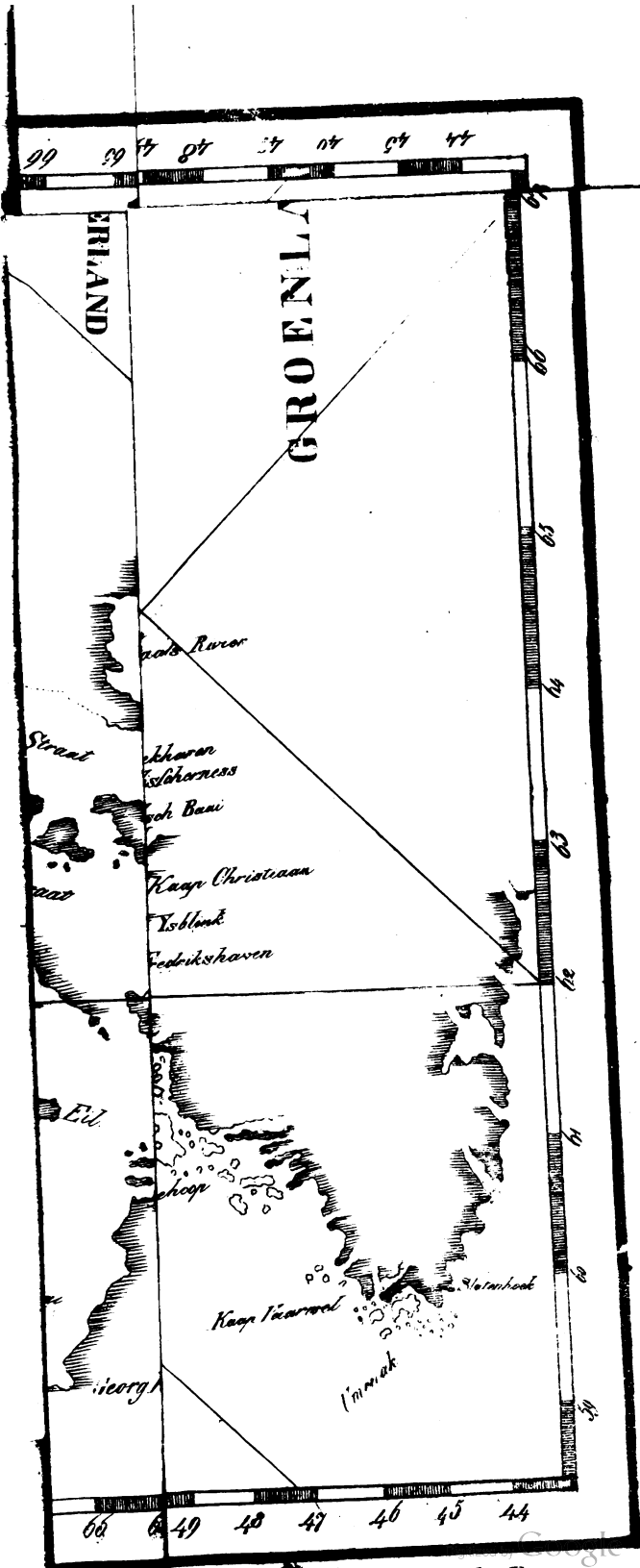
Deze kolonien behooren onder eene administratie
van een Inspecteur, en op ieder kolonie is een

koopman en assistent koopman. Op de kolonie *Holsteinburg* is een Deensche Kommandeur voor de walvischvangst, alwaar de twee laatste jaren in de wintermaanden eene goede vangst is geweest.

Kolonien in Noord-Groenland alwaar ons verblijf voornamelijk geweest is, met opgave van het vermoedelijke getal inwoners:

<i>Egede's minde</i> op de wester eilanden, hier is een kerk en geestelijke, het getal inwoners	200
<i>Honden Eilanden</i> en <i>Walvisch Eilanden</i> .	150
<i>Klaushaven</i> en <i>Christiaanshoop</i>	180
<i>Jacobshaven</i> .	250
<i>Klokkenhoek</i> of <i>Aroe Prinsen Eilanden</i>	64
<i>Rittenbrink</i> of <i>Zwamogelbazi</i> en verdere kleine plaatsen onder die kolonie behorende.	284
<i>Lively</i> of <i>Goedhaven</i> , alwaar de Inspecteur van Noord-Groenland woont.	100
<i>Ommenak</i> en de daaronder behoorende kleine plaatsen, de beste kolonie in Noord-Groenl.	298
<i>Niakonak</i> .	41
<i>Oppernewick</i> en de daar onder behoorende plaatsen, als <i>Preuven</i> , enz.	200
In Noord-Groenland	1867
In Zuid-Groenland	4156
In geheel Groenland	6023

7

77

Ed

**THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT**

**This book is under no circumstances to be
taken from the Building**

form 410

251911

